

Izdaja Cinkarna Celje metalurško kemična industrija, Celje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Zlatko Sentjerc. Glasilo izhaja vsakega 15. v mesecu. Prispevke sprejemamo do 28. v mesecu. Rokopisov in slik ne vračamo. Naslov: Uredništvo glasila »Cinkarnar« Cinkarna, Celje, Telefon 23-981, interno 430. Tisk: »Papirkonfekcija« Krško. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časnik oproščen davka na promet proizvodov (St. 421-1/73, z dne 9. 1. 1973).

CINKARNAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA CINKARNE CELJE

LETO XX

CELJE, junij — julij 1973

STEVILKA 4-5.

Četrtni poslovni rezultati

Nekateri poslovni tokovi, tako notranji kot zunanji, so negativno vplivali na finančni rezultat, zato nismo dosegli za to razdobje planiranih bruto skladov. Dosegli smo le 10,38 % planiranega letnega dobička v znesku 1.776.453 dinarjev.

Negativni vplivi na finančni rezultat:

- nedoseganje planiranega fizičnega obsega proizvodnje in realizacije, posebno še, ker je izpadel velik del realizacije proizvodov, katerih akumulativnost je nad prečjem;
- porast cen surovin, goriva in embalaže nad planiranimi v znesku 1.619.118 dinarjev;
- Popravek finančnega rezultata iz naslova tenjatev s prekoračenim zakonskim rokom v znesku 2.830.190 dinarjev.
- Zamrznjene prodajne cene, ki onemogočajo kompenzacijo vse hitrejšega porasta cen surovin iz uvoza, goriv, transportnih stroškov in električne energije.

V naslednjem razdobju bo dispariteta med porastom cen materiala zamrznjenimi cenami zaradi vse večjega porasta svetovnih cen kovin in kemičnih proizvodov ter devalvacije dinarja, povzročila znatno večje izpade dohodka od onih v prvem trimesečju.

GIBANJE CELOTNEGA DOHODKA IN REALIZACIJE

Primerjava s planirano realizacijo v merilu celotnega podjetja brez PE Ti0, ki še ni pričela s proizvodnjo.

Letna planirana brutorealizacija gotovih izdelkov in uslug je bila dosežena s 24,44 %, neto realizacija s 24,69 % (250 % = 100). Doseganje netorealizacije je ugodnejše, ker je bilo odobrenih manj rabatov in uporabljeno manj sredstev za prevoze izdelkov, kot je bilo planirano.

Primerjava knjigovodske ugotovljene realizacije na letni plan daje dokaj ugoden rezultat, ker pada sezonska intenzivna prodaja nekaterih izdelkov prav v prvo trimesečje — modra galica, modri baker, superfosfat, humoviti in ker ni izločen vpliv cen na znesek prodajne vrednosti.

Pravilno sliko o doseženih rezultatih nam daje le primerjava realizirane prodaje vrednosti z ono, ki je bila načrtovana po osnovnem planu.

Osnovni plan fizičnega obsega vrednosti prodaje (brez vpliva cen) smo dosegli le s 84,93 %, ob upoštevanju večjih doseženih cen od planiranih (manjša masa rabatov in prevoznih stroškov) pa z 88,01 %. Fizični

obseg realizacije izdelkov in uslug zaostaja v prvem trimesečju za onim, ki je bil planiran po osnovnem planu za 15,07 %.

Vplivi na odstopanje od vrednosti prodaje, ki je bila planirana po osnovnem planu v merilu celotnega podjetja za prvo četrtletje 1973

Vrednost manjših prodanih količin od planiranih 24.026.557 din. Vrednost večjih prodanih količin od planiranih 6.588.950 din. Izpad zaradi manjšega fi-

zičnega obsega prodaje 17.437.607 din.

Doseganje večjih prodajnih cen od planiranih 5.236.958 din. Doseganje manjših prodajnih cen od planiranih 1.653.761 din. Povečanje realizacije iz naslova cen 3.583.197 din.

REKAPITULACIJA

Izpad fizičnega obsega realizacije din 17.437.607.-
Povečanje iz naslova cen din 3.583.197.-
Izpad planirane vrednosti prodaje per saldo din 13.854.410.-

Doseganje osnovnega planaprodaje poposlovnih enotah:

Poslovna enota	Doseganje fizičnega obsega plana prodaje brez vpliva cen	Doseganje plana prodaje z upoštevanjem cen	Opomba
PE metalurgija	93,30	99,35	
PE kemija	84,76	83,99	znižanje cen
PE grafika	62,61	67,45	
PE vzdržev. obrati	59,41	63,94	samo prod. tujim
PE transport	236,20	263,78	samo prod. tujim

(Nadaljevanje na 2. strani)

Izvoljeni novi samoupravni organi

Z novo organizacijo dela in poslovanja v Cinkarni — Celje ter z upoštevanjem ciljev sprejetih amandmajev ustav SFRJ in SRS je Centralni delavski svet že v letu 1972 sprejel okvirni program organizacije samoupravljanja v podjetju. Bistvena prvina programa samoupravljanja je v tem, da se delavci samoupravno organizirajo v okviru temeljnih organizacij združenega dela, ki se preko sprejetega samoupravnega sporazuma združujejo v organizaciji združenega dela Cinkarne — Celje.

Ker se je z novo organizacijo podjetja povečalo število enot in ker je potekel triletni mandat dosedanjim članom samoupravnih organov, je centralni delavski svet v mesecu marcu razpisal volitve novih članov v samoupravne organe podjetja. Volitve so bile 25. aprila 1973.

Z novo organizacijo obstoja v podjetju 6 poslovnih enot, ki imajo svoje delavske svete, ter enota glavne direkcije s skupnimi službami, ki pa nima svojega delavskega sveta. V tej enoti pa posamezni sektorji svoje samoupravne pravice in dolžnosti uveljavljajo na zborih delavcev.

Na volitvah dne 25. aprila 1973 so delavci posameznih poslovnih enot izvolili svoje predstavnike v petnajstčlanske delavske svete in po enajst članov v centralni delavski svet.

Delavci glavne direkcije s strokovnimi službami pa so izvolili enajst članov v centralni delavski svet.

IZID VOLITEV

Same volitve so potekale v redu, delavci Cinkarne so disciplinirano in v veliki večini opravili svojo dolžnost.

V poslovni enoti metalurgija je vodilo 87,10 % volilnih u-

pravičencev, 17,5 % je opravičilo svojo odsotnost, 4,4 % pa svoje odsotnosti ni opravičilo.

V poslovni enoti kemija je volilo 82,30 % volilnih upravičencev, 9,8 % je opravičilo svojo odsotnost, 7,9 % pa svoje odsotnosti ni opravičilo.

V poslovni enoti grafika je volilo 90,30 % volilnih upravičencev, 8,7 % je opravičilo svojo odsotnost, 1 % pa svoje odsotnosti ni opravičilo.

V poslovni enoti titanov dvoksida je volilo 90,15 % volilnih upravičencev, 5,6 % je opravičilo svojo odsotnost, 4,25 % pa svoje odsotnosti ni opravičilo.

V poslovni enoti transport je volilo 87,35 % volilnih upravičencev, 12,65 % je svojo odsotnost opravičilo, neopravičenih izostankov ni bilo.

V poslovni enoti vzdrževanje je volilo 80,95 % volilnih upravičencev, 11,80 % je svojo odsotnost opravičilo, 7,25 % pa svoje odsotnosti ni opravičilo.

V enoti glavna direkcija s strokovnimi službami je volilo 86,30 % volilnih upravičencev, 7,2 % je svojo odsotnost opravičilo, 6,5 % pa svoje odsotnosti ni opravičilo.

Povprečje za celo podjetje pa je naslednje: — volilo je 83,6 %, svojo odsot-

nost je opravičilo 11,1 %, svoje odsotnosti pa ni opravičilo 5,3 % volilnih upravičencev.

Najboljše so se izkazali delavci kemijskega obrata v Mozirju, saj so volili 100 %.

Najslabše so se pa izkazali delavci anorganske kemije, volilo je 73,80 % volilnih upravičencev.

Drago Murovič

Podpisana pogodba o poslovno — tehničnem sodelovanju Cinkarne in Tehnomercatorja. Na sliki: generalni direktor Cinkarne Franjo Klinger, dipl. ing.: »Poslovno sodelovanje je raslo iz leta v leto.« (Več na strani 9.)

Četrtni poslovni rezultati

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vplivi na odstopanje od vrednosti prodaje, ki je bila planirana po osnovnem planu za čas od 1. I. do 31. III. 1973 po poslovnih enotah.

Poslovna enota	Fizični obseg prodaje		Gibanje cen		v dinarjih Realizacija	
	večji	manjši	večje	manjše	povečana	zmanjšana
PE metalurgija	—	3.448.618	3.113.009	—	—	335.609
PE kemija	—	5.453.448	—	722.894	—	6.176.342
PE grafika	—	8.467.815	1.095.639	—	—	7.372.176
PE vzdrževalni obrati	—	373.119	41.683	—	—	331.436
PE transport	276.090	—	55.760	—	331.850	—
Glavna direkcija	29.303	—	—	—	29.303	—
Skupaj	305.393	17.743.000	4.306.091	722.894	361.153	14.215.563

Do največjih izpadov fizičnega obsega realizacije je prišlo v PE grafika in PE kemija. Ta dva izpada predstavljata 79,8% celotnega izpadlega fizičnega obsega planirane prodaje.

PRODAJA V TUJINO

27,7% dosežene vrednosti izdelkov in uslug je bilo prodano v tujino.

V tem razdobju smo izvozili za 1.578.340 \$. Osnovni plan za to razdobje je bil dosežen z 88,72%.

67,71% vrednosti doseženega izvoza je bilo prodanega za konvertibilno valuto, ostanek pa na vzhodnoevropsko področje.

V primerjavi z istim razdobjem preteklega leta je vrednost izvoza, izražena v USA \$ porasla za 63,85%.

PROIZVODNI REZULTATI

Primerjava z istim razdobjem preteklega leta

V merilu celotnega podjetja je v letošnjem prvem četrtletju porasla vrednost blagovne proizvodnje v primerjavi z ono, ki je bila dosežena v istem razdobju preteklega leta za 20,19%.

Posamezne poslovne enote so v primerjavi s preteklim letom dosegle naslednje stopnje povečanja proizvodnje: PE metalurgija za 25,31%, PE kemija za 8,49%, PE grafika za 20,29%, PE vzdrževanje za 298,40%.

Doseganje proizvodnje, ki je bila planirana po osnovnem planu za prvo četrtletje 1973.

Osnovni plan proizvodnje v merilu celotnega podjetja ni bil dosežen. Izpadlo je 11,69% za to razdobje načrtovane vrednosti proizvodnje.

Doseganje osnovnega plana blagovne proizvodnje posameznih poslovnih enot: PE metalurgija 101,74%, PE kemija 86,98%, PE grafika 69,93%, PE vzdrževalni obrati 34,97%.

Izpadli proizvodnje, ki so vplivali na doseganje osnovnega plana

PE metalurgija je osnovni plan sicer dosegla, vendar pa je ostalo vprašanje izkoristka kapacitete obrata za proizvodnjo cinkove žice še vedno odprto; osnovni plan proizvodnje žice je bil v tem razdobju dosežen le s 33,47%. V primerjavi z istim razdobjem preteklega leta pe je proizvodnja celo padla za 50%.

rana po osnovnem planu za čas od 1. I. do 31. III. 1973 po poslovnih enotah.

PE kemija — V tej poslovni enoti je bila dosežena planirana proizvodnja naslednjih proizvodov: cinkovega sulfata (106,65%), cinkovega belila (123,19%) tekstilnih pomožnih sredstev (109,31%) ter na ona v obratu; Ljubiji sicer v spremenjenem asortimentu, ki pa je bolj rentabilen (več V O B A,

manj zemeljskih barv, več osnovne antiklorozijske barve).

Proizvodnja vseh ostalih proizvodov ni dosegla planirane.

PE grafika — Dosežena je bila planirana proizvodnja mikrocink plošč in oslojenih kemolit plošč. Proizvodnja ostalih proizvodov ni dosegla planirane. Najmanjši je izpad proizvodnje kemikalij za grafično industrijo (le 4,38%), največji pa tiskarskih barv (61,57%) ter pomožnih sredstev (63,37%).

PE vzdrževalni obrati — Izpadlo je 65,03% vrednosti planirane proizvodnje. Usluge galvanne so dosegle le 39,14% načrtovane proizvodnje, medtem je proizvodnja betonskih votlakov v tem razdobju v celoti izpadla. Planirana eksterna realizacija uslug strojnega in gradbenega oddelka prav tako ni bila dosežena.

Produktivnost dela na zaposlenega brez TiO₂ ter primerjava I. tromesečja 1972 napram I. trimesečju 1973:

	I — III. 1972	I — III. 1973	Indeks 1972 = 100
Vrednost proizvodnje po stalnih cenah	52.897.162	63.577.215	120,19
Poprečno število zaposlenih	1.462	1.548	106,88
Vrednost proizvodnje na zaposlenega	36.181	41.070	113,51

Poprečni osebni dohodek na zaposlenega na podlagi vkalkuliranih ur

Leto	1972		1973		Indeksi 1973 I-III 1972 I — III 1973
	1972	I — III	I — III	I — III	
Dinarjev	1.746,75	1.498,85	1.859,31	106,44	124,04

FINANČNA UCINKOVITOST POSLOVANJA V PRIMERJAVI S PLANIRANO

Finančni rezultat ni dosegel planiranega, ker ni bila dosežena planirana masa realizacije na eni strani, po drugi strani pa so uporabljena sredstva porasla bolj kot realizacija.

Posledica teh gibanj je porast udeležbe porabljenih sredstev v strukturi realizacije od 74,56% na 77,71%, materiala od 65,32% na 66,38% amortizacije od 4,64% na 4,75%.

Izredni izdatki so porasli predvsem zaradi popravka finančnega rezultata iz naslova terjatev s prekoračenim zakonskim rokom (kupci nad 90 dni) v znesku 2.830.189,52 dinarjev.

Zaradi vseh teh vplivov je bil planirani dohodek dosežen le s 21,93% od letnega plana, v strukturi celotnega dohodka pa je padel od planiranih 21,84% na 19,60%. Znesek bruto skladov pa je dosegel le 10,38% letnega planiranega zneska (25% = 100).

Če bi ne bilo zgoraj omenjenega odpisa iz naslova terjatev od kupcev, bi bil planirani dohodek dosežen s 24,8%, bruto skladi pa s 26,91%.

Na porast stroškov materiala so že vplivale podražitve v znesku 1.619.118 dinarjev, in to predvsem iz naslova podražitev

goriv, maziv, piritnih koncentratov, cinka, embalaže in nekaterih uvoznih surovin v PE grafika.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nadaljevanje raziskav celjskega gradu

Letos oktobra bo celjski Zavod za spomeniško varstvo nadaljeval s sistematičnimi raziskavami gradu Gornje Celje. Med drugim bodo nadaljevali z arheološkimi izkopavanji v glavnem dvorišču palacija gradu in hkrati utrdili ter delno obnovili najbolj ogroženi severni zid grajskih razvalin nad vhodom s Pelikanove poti.

Med izkopavanji bodo v sodelovanju z Olepševalnim in turističnim društvom Celje v kletnih prostorih Merxovega grajskega gostišča pripravili razstavo najdb lanskih arheoloških izkopavanj v palaciju gradu. Lanska arheološka izkopavanja so namreč pokazala, da je obstajala na mestu sedanjih grajskih razvalin utrdba že približno 300 let pred Celjskimi grofi.

PLANINE VABIJO

Slovenija je dežela, ki se ponša z raznolikostjo pokrajine, to pa nudi vsakomur svoj užitek. Velike možnosti so dane ravno planinstvu, saj sta predvsem Gorenjska in pa Štajerska naravnost idealni za udejstvovanje na tem področju. Zato ni naključje, da letos slavimo osemdesetletnico Planinske zveze Slovenije. V teh desetletjih so dali pečat našim planinam mnogi drzni in vneti planinci, tako Dežman, dr. Kugy, Aljaž in dru. gi.

Današnji čas je čas moderne civilizacije. Njegov tempo je iz dneva v dan hitrejši, pločevina ubija človekov čut za naravo. Da bi ubežali tej uničujoči sili, da se ne vdajamo življenju v mestih in da si krepimo telo, moramo poiskati primerno rešitev. In ravno planine so tiste, ki nam nudijo svoje lepote, svež zrak, krepitev človekovega organizma, kar je nujno potrebno za boljše počutje, za večje delovne uspehe.

Kdor se namerava posvetiti planinam, bo pričel z manjšimi sprehodi, spoznal bo najprej svojo ožjo okolico, vsak naslednji izlet pa bo zahtevnejši. Ob tem pa bo doživljal nešteto nepopisnih trenutkov, sproščen bo užival v naravi in znal bo ceniti njene lepote.

V Cinkarni deluje Planiska sekcija, ki se trudi, da bi zbudila zanimanje za izlete v gore. Do sedaj sta bila organizirana dva izleta, in sicer v maju izlet na Kopitnik in Gore nad Hrastnikom, v juniju pa na Raduho. Oba izleta sta bila številčno zelo skromna za tak kolektiv kot je Cinkarna. Planinstvo je tudi ena izmed TRIM aktivnosti, zato pričakujemo večji odziv za naslednje vpono.

Vletošnjem letu je predviden naslednji program:

◆ **Kopitnik**, Gore nad Hrastnikom — 26. 5. 1973;

◆ **Raduha** — 30. 6. in 1. 7. 1973;

◆ **Kamniške Alpe** — 13. in 14. 7. 1973;

◆ **Peca** — 24. in 25. 8. 1973;

◆ **Triglav** — 6., 7. in 8. 9. 1973;

◆ **Boč nad Poljčanami** — 13. 10. 1973

Prva dva izleta sta že mimo. Apeliramo pa na večjo udeležbo, predvsem zaradi možnosti izvedbe vpona na Triglav. Ta tura je precej zahtevna, zato vabimo člane kolektiva, da se udeležujejo predvidenih izletov. S tem si bomo nabrali nekaj kondicije in izkušenj ter nam bo vzpon na Triglav precej lažji. Vsekakor pa želimo, da tudi planinci počastimo stoletnico Cinkarne in zato najakcija »Sto cinkarnarjev na Triglav« uspe! Marija Pečnik

Ukrepi za izboljšanje dostave malice

V zvezi s sklepom CDS, da je treba izdelati poročilo o načinu dostave in razdeljevanja toplega obroka v Cinkarni, smo se lotili študije o organiziranju bolj racionalne preskrbe članov kolektiva s hrano. Vsem je znano, da ima naše podjetje sklenjeno pogodbo s samopostrežno restavracijo, ki nam vsakodnevno dostavlja toplo in suho hrano po naročilu. Hrano dostavljajo dvakrat dnevno, in sicer v dopoldanskem in popoldanskem času. Hrano za nočno izmeno dostavljajo v popoldanskem času. Hrano za nočno izmeno dostavljajo v popoldanskem času, kajti s finančnega vidika je neracionalna dostava ponoči, obenem pa samopostrežna restavracija ni pripravljena dostavljati hrano v tem času.

Problemi, ki so nastajali ob dostavi hrane so številni, vzroki pa so različni. Kot najvažnejši razlogi za neurejeno dostavo in

delitev hrane so predvsem naslednji:
— veliko pomanjkanje porcij za dostavo hrane na različna de-

- lila mesta;
- pomanjkanje centralnih delilnih mest in higienska neurejenost prostorov prehrane;
- malomaren odnos do problemov prehrane, razbijanje porcij, njihovo nepravčasno vračanje, koriščenje porcij v druge namene ipd.
- neorganizirana dostavna služba s strani Samopostrežne restavracije;
- ostali manjši vzroki, ki so predvsem subjektivne narave (odsotnost šoferja, okvara dostavnega avtomobila, zakasnitev naročil ipd.)

Navedeni vzroki, ki se med seboj prepletajo so včasih povzročili večje zakasnitve dostave, kar je povzročilo določene materialne posledice, saj delavci ob določeni uri, ki je rezervirana za malico prenehajo delati in čakajo na prihod malice.

V razgovoru s predstavniki Samopostrežne restavracije, smo problem pravočasne dostave postavili z vso ostrino, saj si ne moremo dovoliti izpada delovnih ur zaradi zakasnele dostave malice.

Predstavniki Samopostrežne restavracije so delno priznali svojo krivdo, vendar so nam očitali tudi naš delež krivde, saj so bili primeri, ko je moral šofer dostavnega avtomobila po trikrat v enem dopoldnevu zbirati porcije, da bi lahko zadovoljili zahteve po naročilu.

V razgovoru z obratovodji in drugimi odgovornimi delavci smo se sporazumeli, da bomo tem vprašanjem posvetili več pozornosti. Brez dvoma so bili tu storjeni določeni ukrepi, ker že dalj časa ne ugotavljamo večjih zakasnitev pri dostavi hrane.

Razlogov, ki povzročajo težave v dostavi hrane je še veliko, vendar menimo, da jih z opisovanjem ne bomo odpravili, zato smo seznanili Poslovni odbor predvsem s predvidenimi rešitvami za bodočo organizacijo hrane. Te rešitve so v naslednjem:

V razgovorih z obratovodji in drugimi odgovornimi delavci smo se sporazumeli za ustrežnejši način delitve hrane. V nekaj dneh bo Samopostrežna restavracija nabavila večjo količino termos loncev in s tem znatno razbremenila potrebo po porcijah, to pomeni, da bodo v prihodnje dostavljali za delavce predelovalnih obratov (valjarna) hrano v termos loncih, ki jo bo v jedilnici valjarne razdelila de-

lilka iz samopostrežne restavracije na krožnike, krožnike pa bomo pomivali v naši nekdanji kuhinji.

Ravno tak način dostave velja, za delavce v mehanični delavnici, za katere pa se bo hrana delila v bifeju metalurgije. Krožnike bodo umivali v bifeju.

Terminski rok dostave malice je naslednji:

ob 8. uri bo malica dostavljena iz Samopostrežne restavracije v našo nekdanjo kuhinjo.

Ob 8,10 uri bo dostavljena malica v bife metalurgije.

Ob 10. uri malica dostavljena v termos loncih v valjarno, kjer jo razdeli delilka iz samopostrežne restavracije, le-ta pa do 10 ure deli hrano v naši kuhinji.

V bife TOB bo malica dostavljena ob 9. uri in se deli po sedanjem sistemu.

V obrat KKC bo malica dostavljena ob 9,30 uri.

Ozko grlo nam še vedno predstavlja področje TOB, grafike in drugih obratov v tem delu, saj so kapacitete v TOB mnogo premajhne za sedanje potrebe, novi obrati pa nimajo organiziranih ustreznih prostorov delitve.

Ceprav je izdelan razpored delitve malice za posamezne obrate, ugotavljamo, da se delavci teh rokov ne držijo, istočasno pa je bife močno zaseden tudi z delavci, ki delajo na gradbiščih Cinkarne (Hidromontaža, Minel itd.).

Za bife TOB smo nabavili določeno število miz in stolov, tako da se bo sedanje stanje nekoliko izboljšalo.

Za delitev malice v popoldanskem času ne predvidevamo sprememb, saj po postavljeni kontroli dostave malice ugotavljamo, da je le-ta dostavljena v predvidenem času.

To so glavni ukrepi za izboljšanje organizacije dostave in delitve hrane v Cinkarni, uspešni pa bodo le, če jih bodo spoštovali vsi odgovorni delavci, ki bistveno vplivajo na red in organizacijo delitve hrane.

LEOPOLD SLAPNIK

Četrtni rezultati

(Ndaaljevanje s 2. strani)

Izpad fizičnega obsega realizacije je še toliko bolj negativno vplival na finančni rezultat, ker gre za izpad dela proizvodnje v grafiki, ki je med akumulativnejši proizvodi.

Pregled doseganja bruto skladov po posameznih poslovnih enotah

Poslovna enota	Doseganje bruto skladov (25 % = 100)
PE metalurgija	72,35 %
PE kemija	20,18 %
PE grafika	1,39 %
PE vzdrževalni obrati	22,29 %
PE transport	99,72 %

Pregled nekaterih stroškov v porabljenih sredstvih

v dinarjih

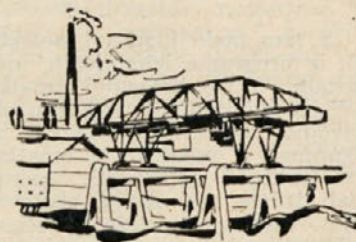
Vrsta stroškov	Planirano za leto 1973	Vkalkulirano januar-marec 1973	% doseganja plana
Kilometrine	305.980	30.891	10,09
Potni stroški v državi	215.740	83.030	38,48
Potni stroški v tujini	161.990	38.842	23,97
Dnevnice v državi	707.070	100.542	14,21
Dnevnice v tujini	151.970	44.219	29,09
Stroški reklame, propagande	1.180.636	144.316	11,93
Izdatki za reprezentanco	282.260	29.270	10,36
Stroški sejmov, razstav	522.450	75.250	14,40

Doseganje planiranega finančnega rezultata Cinkarne (brez TiO₂) za čas od 1. I. do 31. III. 1973:

OPIS	Plan za leto 1973		Doseženo I — III 1973		Doseg. plana %
	Vrednost	Struktura %	Vrednost	Struktura %	
Prodajna vrednost bruto	446.256.846	100,00	109.034.324	100,00	24,44
Rabati	10.501.060	2,40	1.903.063	1,74	18,12
Prevozni stroški izdel.	5.586.026	1,20	924.032	0,35	16,54
Prodajna vrednost neto	430.169.760	96,40	106.207.179	97,41	24,69
Porabljena sredstva:	332.735.871	74,56	84.844.102	77,81	25,50
— material	291.510.524	65,32	72.379.020	66,38	24,83
— storitve	12.708.411	2,85	3.160.539	2,90	24,87
— dnevnice terenski dodatek	859.040	0,19	144.762	0,13	16,85
— izdatki, reklame propagande, reprezentance	1.452.896	0,33	173.587	0,16	11,87
— drugi materialni stroški	2.872.500	0,64	643.906	0,59	22,42
— amortizacija	20.709.186	4,64	5.177.297	4,75	25,00
— izredni izdatki nad dohodkom	2.613.314	0,59	3.164.991	2,90	121,11
Dohodek	97.433.889	21,84	21.363.007	19,60	21,93
Delitev dohodka:	80.319.616	18,00	19.586.624	17,96	24,39
Pogodbene obveznosti	19.465.141	4,36	5.032.185	4,61	25,85
— zakonske obveznosti	6.416.850	1,44	1.490.045	1,37	23,22
— osebni dohodki	54.241.605	12,16	12.943.230	11,87	23,86
— drugi osebni prejemki	196.020	0,04	121.164	0,11	61,81
Bruto skladi	17.114.273	3,84	1.776.453	1,64	10,38
Kritje drugih obveznosti	4.393.323	0,98	1.096.230	1,01	24,95
Sredstva za sklad skupne porabe	2.556.023	0,57	639.005	0,59	25,00
Posojilo za manj razvite republike	1.837.300	0,41	457.225	0,42	24,88
Neto skladi + skladi skupnih rezerv	12.720.950	2,86	680.223	0,63	5,35

V kolikor bi poslovali po instrumentih, ki so bili v veljavi v letu 1971, ko smo sprejemali sanacijski program, bi bil finančni rezultat, priveden s sanacijskim programom, za I. četrtletje celo presežen. Ker pa smo morali doseženi rezultat zmanjšati za dinarjev 2.830.190.- iz naslova terjatev od kupcev preko zakonskega roka smo dosegli le 46 % predvidenega finančnega rezultata.

Do odstopanj od predvidene proizvodnje prihaja predvsem zaradi drugačnih pogojev poslovanja od onih, ki so bili v letu 1971.

Ze dalj časa imamo naročenih 500 novih porcij pri podjetju EMO Celje, (aluminijastih porcij ni več na trgu,) vendar nam še niso dostavljene, ker EMO trenutno nima ustreznih pločevine za izdelavo pokrovov. Takoj ko bodo pokrovi izdelani, nam bodo porcije dostavljene.

Občinski praznik Celja v Šmartnem v Rožni dolini

Celska občina bo svoj letošnji praznik slavila 21. julija 1973 v Šmartnem v Rožni dolini. Osrednji kulturni dogodek v okviru praznovanja bo otvoritev prenovljenega kulturnega doma v Šmartnem v Rožni dolini, kjer bo tudi slavnostna seja občinske skupščine s podelitvijo letošnjih Slandrovih nagrad. Slovesnost bo povzdignil nastop Komornega moškega zbora Celje pod vodstvom prof. Egona Kučnega.

Popoldan pa bodo na velikem zborovanju poskrbeli za kulturni spored proslave recitatorji Slovenskega ljudskega gledališča Celje in godbe na pihala tovarne EMO, Železarne Store in ZPD »France Prešeren«, ki bodo nastopale združeno. Razen tega pa bodo v okviru praznovanja nastopili s svojo uprizoritvijo Remčeve drame DELAVNICA OBLAKOV tudi amaterski igralci prosvetnega društva »Zarja« iz Trnovelj.

POTRJEN PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI

Skupščina občine Celje je na svoji seji 20. aprila 1973 potrdila program Kulturne skupnosti Celje za leto 1973 in hkrati brez pripomb sprejela tudi poročilo o izvršitvi programa Kulturne skupnosti Celje v prejšnjem letu.

Program in finančni načrt Kulturne skupnosti Celje sta skupaj z načeli za delitev sredstev, sankcijami za neizvajanje programa in postopkom arbitraže za morebitna sporna vprašanja tudi nujne sestavine družbenega dogovora o izvajanju programa, ki ga morajo na osnovi zakonov o kulturnih skupnostih in njihovih dejavnostih skleniti vsako leto kulturna skupnost, občinska skupščina in Izvršni svet SR Slovenije. S tem družbenim dogovorom potem občina in republika skupaj zagotovijo za uresničitev programa potrebna finančna sredstva.

Za uresničitev programa Kulturne skupnosti Celje v letu 1973 bo skupno potrebnih 10.035.343 din. Od tega bo zagotovila občina Celje 4.372.500 din, republika 3.440.000 din in Kulturna skupnost Slovenije ter

KULTURNA AKCIJA

Priprave za sklenitev družb. dogovora o njenem izvajanju

Skupščina Kulturne skupnosti Celje je predlagala, da bi v občini Celje sklenili družbeni dogovor o izvajanju kulturne akcije, ki naj bi pospešila vključevanje delovnih ljudi med koristnike in sooblikovalce kulturnih dobrin in kulturnega ustvarjanja. Skupščina občine Celje in družbenopolitične organizacije — zlasti sindikati in SZDL — so tak predlog naše kulturne skupnosti osvojile. Do sklenitve in podpisovanja sporazuma naj bi prišlo v začetku septembra 1973 — tik pred začetkom nove kulturne sezone.

Podpisniki družbenega dogovora o izvajanju kulturne akcije naj bi bile poleg kulturne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij vse delovne organizacije in krajevne skupnosti v naši občini. V družbenem dogovoru naj bi bile točno določene obveznosti kulturne skupnosti in v njej združenih kulturnih dejavnosti na eni strani in vseh drugih udeležencev, kot koristnikov in uživalcev kulturnih dobrin in kulturnega ustvarjanja na drugi strani. Osnovni namen je vključitev čim večjega števila delovnih ljudi — bodisi v pasivno ali aktivno kulturno udejstvovanje.

Pod pasivnim kulturnim udejstvovanjem je razumeti obiskovanje kulturnih prireditev (gledaliških predstav, koncertov, muzejev, galerij, čitanje knjig itd.) pod aktivnim udejstvovanjem pa razumemo vključevanje delovnih ljudi v najrazličnejše oblike amaterskega kulturnega ustvarjanja.

V vsaki delovni organizaciji naj bi pripravili svoje progra-

me izvajanja kulturne akcije in ga posredovali s svojimi željami in predlogi kulturni skupnosti. Kulturna skupnost pa bo s pomočjo sindikatov in Zveze mladine izdala v avgustu poseben prospekt s podrobnim opisom programov vseh celjskih kulturnih zavodov, s cenami abonmajev, z opisom možnosti obročnega odplačevanja, s seznamom vseh amaterskih kulturnih društev in njihovih sekcij, njihovimi naslovi ter urami vaj. Ta prospekt naj bi predvsem informiral o vseh možnostih pasivnega in aktivnega kulturnega udejstvovanja delovnih ljudi v naši občini. Pri sestavljanju programov kulturne akcije v posa-

meznih delovnih organizacijah se bodo prospekta lahko posluževali kot pripomočka pri odločanju, kaj je za posameznega delavca ali ves kolektiv najprimerneje in najbolj zanimivo. Tako bi se lažje odločili, kako in kje ter v kakšnem obsegu se bodo vključili v kulturno akcijo.

Pripominjamo, da pri kulturni akciji ne gre toliko za dodatno finančno podpiranje kulture v naši občini (čeprav je tudi ta oblika močno zaželena), temveč predvsem za kulturno osveščanje naših delovnih ljudi in njihovo vključevanje v kulturne dejavnosti. Ze samo na ta način bodo že obstoječe zmogljivosti kulturnih zavodov in društev bolje izkoriščene. Kulturno osveščeni delavci bodo bolj razgledani in na ta način posredno uspešnejši tudi na svojih delovnih mestih. Samo tehnične in ekonomske pridobitve sodobne civilizacije namreč ne morejo povsem osrečiti človeka!

Vse informacije o kulturni akciji v naši občini lahko dobite pri strokovni službi Kulturne skupnosti Celje, kamor sporočite ali pošiljate tudi vse morebitne predloge. Naslov: Strokovna služba Kulturne skupnosti Celje, Muzejski trg 1/III, tel. 232-55, interno 9.

Proizvodnja in produktivnost v juniju in kumulativno v šestih mesecih leta 1973

Kljub temu, da je bil osnovni plan blagovne proizvodnje za mesec junij dosežen, le z 91,83 %, pa je bila vrednost blagovne proizvodnje dosežena v juniju tega leta za 4,44 % večja od one,

ki je bila dosežena v istem mesecu preteklega leta in za 8,53 % večja od one, ki je bila dosežena v maju 1973 leta. Posamezne poslovne enote so dosegle v juniju naslednje proizvodne rezultate:

Poslovne enote	Indeksi doseganja rezultatov		
	osnovni plan za junij 1973	kumulativno I. VI. 1973	I. — VI. 1973 I. VI. 1972
PE metalurgija	98,91	100,31	111,90
PE kemija	99,19	88,62	116,33
PE grafika	79,41	72,38	125,30
PE vzdrževanje (proizvod.)	59,16	44,06	1.145,98
Celotno podjetje	91,83	88,60	116,41

V poslovni enoti metalurgija ni bil dosežen kumulativni osnovni šestmesečni plan naslednjih proizvodov: cinkove žice, zamak cinka, kovinskih grdabnih elementov, rondel, vlitih anod in dimnih tuljav.

V PE kemija je bil dosežen kumulativni osnovni plan naslednjih proizvodov: cinkovega sulfata, superfosfata, humovita, cinkovega belila, zemeljskih in VOBA-barv, oljnih minijev, antikorozijskih osnovnih barv, korozijskih in uslug. Proizvodni kumulativni plan ostalih proizvodov ni bil dosežen.

V PE grafika je bil dosežen kumulativni osnovni plan POV in NO₂ oslojenih plošč ter kemikalij za grafično industrijo. Ostala proizvodnja ni dosegla planirane.

V PE vzdrževanje ni proizvodnja betonskih votlakov in galvane dosegla niti 50 % osnovnega kumulativnega plana.

Proizvodnost dela na zaposlenega je v primerjavi z ono, ki je bila dosežena v šestih mesecih preteklega leta porastla za 7,71 %.

V juniju smo izvozili izdelke in usluge v vrednosti 506.409 \$, kumulativno v šestih mesecih letošnjega leta pa za 3.017.825 \$. Osnovni kumulativni plan je bil dosežen z 89,7 % v primerjavi z istim razdobjem preteklega leta pa je vrednost izvoza padla za 2,5 %.

62,23 % vrednosti izvoza je bila realizirana v čvrsti valuti ostanek pa za vzhodnoevropski kliring.

OB STOTI OBLETNICI CINKARNE

Metalurško pridobivanje cinka se je v Evropi začelo v prvi polovici 18. stoletja, čeprav izgleda, da so že v 15. in v 16. stoletju pridobivali cink, sicer v manjšem obsegu, tudi v Harzu v Zahodni Nemčiji. Okoli leta 1730 je Isaac Lawson prinesel iz Kitajske v Anglijo skrivnost pridobivanja cinka. Leta 1939 je John Champion patentiral pridobivanje cinka z destilacijo in v letih 1740 — 1743 je bila v Bristolu zgrajena prva tovarna za pridobivanje cinka na pirometalurški način, to je z destilacijo. Naprava je imela letno kapaciteto 200 ton. Ta datum lahko štejemo kot rojstno leto retortnega destilacijskega procesa za pridobivanje cinka. Do leta 1758 so uporabljali kot surovino izključno oksidne rude. Toda že leta 1758 je bil patentiran postopek za pridobivanje cinka iz sulfidnih rud po poprejšnji odstranitvi žvepla s pomočjo praženja. Kljub temu pa se je predelava sulfidnih rud razširila šele proti koncu 19. stoletja, ko sta proizvodnja in poraba cinka močno narastli in je začelo primanjkovati oksidnih rud.

Nekaj let kasneje so cink že tudi pridobivali na Švedskem, na Koroškem in v Sleziji. Na našem ozemlju je bila v letu 1973 zgrajena Cinkarna v Gaberju pri Celju.

Pridobivanje cinka v ležečih retortah je bil skoraj 175 let edini postopek za pridobivanje te kovine. Prvi konkurenčni postopek temu klasičnemu načinu pridobivanja cinka z destilacijo v ležečih retortah je bilo elektrolitično pridobivanje cinka. Prve elektrolize cinka so bile zgrajene v ZDA in so med prvo svetovno vojno leta 1915 začele skoraj istočasno obratovati v dveh podjetjih in sicer pri Anacondi (Montana, ZDA) in v Trailu (Britanska Kolumbija). Postopek se je po prvi svetovni vojni zelo hitro širil in danes pride že okoli 70% svetovne proizvodnje cinka na elektrolize. S tem je elektrolitični postopek za pridobivanje cinka zavzel vodilno mesto med vsemi ostalimi postopki.

Da bi odpravili glavne pomanjkljivosti procesa v horizontalnih retortah, so v Ameriki v letih 1926 do 1929 razvili postopek za pridobivanje cinka v vertikalnih retortah. Pri tem je večje število manjših retort, ki jih ima peč pri horizontalnem postopku, nadomeščena z veliko pokončno retorto iz karborunda, silicijevega karbida. Nekaj let kasneje so se v ZDA pojavili razni elektrotermični postopki, od katerih je bil najvažnejši v Josephtownu, ZDA, kjer so leta 1937 zgradili prvo jaškasto peč za pridobivanje cinka, v kateri se šarža direktno ogreva z električnim tokom.

Naslednja faza v razvoju metalurgije cinka in svinca je uspešna uvedba visoke peči za proizvodnjo surovega cinka in svinca. S tem se je izpolnil dolgoletni sen vseh metalurgov cinka. Pri tem se poleg cinka in svinca istočasno pridobivajo še baker in žlahtne kovine. Ta postopek je razvila in vpeljala angleška družba »Imperial Smelting Corporation«. Prvi plavž za cink pa je bil zgrajen v letu 1952 v Avonmouthu v Angliji. Tudi pri nas v Jugoslaviji gradimo že nekaj let takšno peč v Titovem Velesu v Makedoniji, ki bo že v tem letu začela obratovati.

Po drugi svetovni vojni so še več kot tretjino vsega cinka pridobivali v ležečih retortah. Od takrat pa delež, ki pripada temu postopku, stalno upada, nasprotno pa narašča delež elektrolitnega cinka in deloma tudi delež cinka, ki ga pridobivamo v visoki peči. Kljub bistvenim tehničnim izboljšavam, ki so bi-

le narejene pri postopku pridobivanja cinka v ležečih retortah, pa je podoba, da so dnevi pridobivanja cinka v ležečih retortah šteti in da bo ta postopek, ki je v rabi že preko 200 let in ki je bil 175 let edini postopek, kmalu pripadal še samo zgodovini.

Začetek Cinkarne Celje sega nazaj v leto 1873 in letos obhajamo 100-letnico njenega obstoja.

Tega leta se je avstrijska država odločila, da zgradi v Gaberju pri Celju talilnico surovega cinka. Prvotno so jo nameravali postaviti v Rimskih Toplicah. Lastnik tamkajšnjega zdravilišča in občina pa sta se temu odločno upirali. Da so Cinkarno postavili v Celju, je bilo več razlogov. Edini takrat znani postopek za pridobivanje cinka je bil pirotehnični destilacijski proces v ležečih šamotnih retortah. Ta postopek zahteva mnogo toplotne energije — goriva, približno 10.000 kalorij za 1 kg cinka, in je v ta namen mogoče uporabiti tudi kalorično manj vredne premoge, kot je na primer lignit. Tega pa je bilo v neposredni bližini Celja, v Velenju dovolj. Tudi ruda je bila sorazmerno blizu in sicer v Rajblu na Koroškem. Ta rudnik je bil tudi v državni posesti.

Verjetno pa je bil eden izmed razlogov tudi čim hitrejša germanizacija Spodnje Štajerske in tako čimprej zgraditi nemški most Dunaj — Trst. Nemški kapital na tem območju bi gotovo bil važno oporišče za germanizacijo.

Kako važna je bila ustanovitev Cinkarne v Celju za nemštvo na Spodnjem Štajerskem kaže dejstvo, da so šli nemški celjski mestni očetje z županom Dr. Neckermannom na čelu v Ptuj, ki ga je takrat obiskal avstrijski cesar Franc Jožef I. in so mu tam poklonili in zahvalili za ustanovitev Cinkarne v Celju. Novo osnovano podjetje je dobilo naslov »K. K. Hüttenverwaltung Cilli«.

Tovarna je bila leta 1874 dograjena, obratovati pa je začela leta 1875. Njen prvi obratovodja oziroma ravnatelj je bil rudarski svetnik Brunner.

V teku načrtnega razširjevanja obrata je bila v letih 1886 do 1888 zgrajena valjarna na parni pogon, to je proga za valjanje cinka s pritlikajočo kotlovnico in strojno s parnim strojem tvrdke Schultz & Göbel Wien.

Leta 1891 je bila v neposredni soseski Cinkarne zgrajena podružnica Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku, ki je za Cinkarno dolga leta pražila cinkovo rudo.

Topilniški obrat Cinkarne se je postopoma širil. Ker za oskrbovanje razširjene topilnice ni več zadostovala kapaciteta lastne pražilnice skupno s kapaciteto pražilnih naprav sosednje »Kemične tovarne«, je K. K. Hüttenverwaltung, v letu 1911 — 1912 dogradila novo, sodobnejšo pražilnico in njej priključeno tovarno žveplene kisline po sistemu Opel.

Leta 1914 je K. K. Huttenverwaltung odkupila od zasebnika von Lappe-a premogovnika v Zabukovici in v Velenju ter se preselovala v »Berg-und Hüttenverwaltung Cilli«.

Leta 1918, ob zlomu avstro-ogrske monarhije, je prešla Cinkarna v last jugoslovanske države. Rudnika Zabukovca in Velenja sta se oddvojila in dobila samostojno upravo. Cinkarna se je pretvorila v Državno Cinkarno — Celje.

Z razpadom Avstro-Ogrske so nastale nove državne meje. Cinkarna je bila odrezana od svoje rudne baze, to je od rajblskega rudnika, kar je državno upravo Cinkarne postavilo v težaven položaj v pogledu oskrbe z rudo. Ker takratni državni aparat ni bil kos težavam, je državna uprava osvojila nasvet cinkarniške uprave, da Cinkarno ali proda ali pa da v zakup. Po večkratni licitaciji je prišlo dne 22. 9. 1922 končno do zakupne pogodbe med Slavensko banko d. d. v Zagrebu, s predstavnikom Avgustom Praprotnikom.

in »Ministrstvom za šume in rudo« v Beogradu.

Ustanovljena je bila »Cinkarna d. d.« z delniško glavnico 3.000.000 dinarjev, razdeljeno v 30.000 na lastnika se glasečih delnic nominalno vrednosti po 100 dinarjev. Od tega se je glasovna pogodba odstopilo državi 9900 delnic in sicer od številke 1 do všteti 9900, kot prednostne delnice, kot njen prispevek na delniško glavnico.

Pogodba je bila sklenjena za dobo trideset let, to je z veljavnostjo do inkluzive leta 1952. Po pogodbi je bila država udeležena samo na dobičku, ni pa participirala na izgubi. Nadalje je bilo v pogodbi določeno, da preidejo vse investicije, ki jih bo družba tekom let izvedla, po preteku pogodbe, brez odškodnine v trajno last države.

Poslovodeči podpredsednik in s tem dejanski šef podjetja je

postal Todor Lazarevič.

Že uprava državne Cinkarne je navezala s češkoslovaško tvrdko C. T. Petzold, Praga, CSSR, poslovne stike. To je bilo še pod predstojnikom Baeblerjem. Cinkarna d. d. je te vezi še poglobila in kot viden znak trnejših stikov je bila zgraditev pocinkovalnice v letu 1923 ob pomoči imenovane inozemske firme.

Po finančnem polomu Slavenske banke je bil izločen en pratner delniške družbe. Delnice so prešle postopoma — posredno t. v. Rude in kovin d. d., Ljubljana, v last slednje oziroma tvrdke C. T. Petzold. Ob posredni in sčasoma neposredni soudeležbi tvrdke C. T. Petzold se je Cinkarna razširila in modernizirala.

Vzporedno z razvojem Cinkarne d. d. se je kretal tudi razvoj sosednje Kemične tovarne. Slednjo je od Kemične Hrastnik okoli leta 1925 kupila tvrdka Beer-Sondheimer & Co., Frankfurt, am Main. Nastala je »Pražarna in kemična d. d., Celje.« Po finančnem polomu firme Beer & Sondheimer & Co. je tovarniške instalacije in posest leta 1934 kupil konzorcij delničarjev Cinkarne d. d., brez soudeležbe države. Formirala se je tvrdka »Metalno a. d., Beograd« in ustanovljeno je bilo podjetje »Metalno a. d., Beograd — tovarna Celje.«

V letih 1930 do 1940 je bila doba intenzivnih investicij tako v sami Cinkarni kot tudi v sosednji »Metalni a. d., Beograd — tovarna Celje«, kjer so bili izvzemši državo, praktično isti delničarji kot v Cinkarni. Podroben opis in potek novogradenj v vsakem od teh dveh podjetij bo podan pri tehnološkem razvoju podjetja.

Aprila leta 1941 je nemška okupacijska oblast obe tovarni združila v eno podjetje pod firmo »Zinkhütte A. G. — Cilli«, v katerem so bile združene vse topilnice cinka in svinca v velikonemškem rajhu. Tekom vojne in vse do osvoboditve v maju leta 1945 Nemci v podjetje praktično sploh niso investirali, temveč so podjetje samo izkoriščali.

Po osvoboditvi, v letu 1945 sta se tovarni zopet razšli in poslovali vsaka zase kot »Cinkarna« in kot »Kemična tovarna«, Celje. V tem prvem obdobju po osvoboditvi je bila vsa dejavnost osredotočena predvsem na popravilo in usposobitev naprav, ki jih je okupator do skrajnosti izkoriščal ter na hitro povečanje kapacitet.

V letu 1945 je »Kemični tovarni — Celje« bil priključen obrat superfosfata, ki se nahaja v neposredni bližini in ki je bil zgrajen leta 1926. Do tedaj pa je bil podružnica »Kemične tovarne«, Hrastnik.

V letu 1950 je Cinkarna 6. septembra dobila delavsko samoupravljanje in se je takrat formiral prvi delavski svet in upravni odbor.

Formiranje celotnega dohodka in delitev le-tega na poslovne enote

Poslovni odbor in centralni delavski svet sta obravnavala poročilo komisije za pripravo prehoda organizacije podjetja na poslovne enote, ki je imela nalogo pripraviti principe formiranja celotnega dohodka in delitev dohodka na poslovne enote. Oba samoupravna organa sta predlog komisije potrdila.

Komisija je obravnavala predlog Zavoda za organizacijo poslovanja iz Ljubljane in po sklepu centralnega delavskega sveta o oblikovanju nove organizacijske sheme podjetja prevzela dolžnost, da predlagano organizacijsko shemo (makro in mezo) uvede v bodoče poslovanje podjetja, in sicer s 1. januarjem 1973. leta.

Komisija je iz sheme organizacije podjetja povzela, da se podjetje razdeli na šest poslovnih enot. Poslovne enote naj bi sestavljale skupine obratov, ki so tehnološko in ekonomsko zaključene enote ter s teh imajo možnost ustvarjanja, ugotavljanja in delitve dohodka. Na tem principu so bile predlagane naslednje poslovne enote: PE metalurgija, PE kemija, PE grafika, PE titanov dioksid, PE vzdrževanje, PE transport in skupne službe podjetja.

Centralni delavski svet je potrdil naslednje principe formiranja celotnega dohodka

CELOTNI DOHODEK

Celotni dohodek na nivoju poslovne enote se oblikuje iz tržne realizacije, iz realizacije poslovanja med enotami tistih proizvodov in storitev, ki so predmet blagovne proizvodnje po tržnih cenah, ostalih proizvodov pa po cenah, ki predstavljajo seštevke fiksnih in variabilnih stroškov na enoto in končno iz drugih dohodkov. Seštevke tržne proizvodnje in storitev ter drugih dohodkov posameznih PE predstavlja celotni dohodek podjetja.

POSLOVNI STROŠKI

1. Variabilni stroški

Variabilni stroški se oblikujejo na podlagi kalkulacij, katerih osnova je normiran material, energija in embalaža, nabavna cena in količina izdelka.

2. Osebnih dohodki izdelave

Osebnih dohodki izdelave se vkalkulirajo na podlagi normiranih delovnih ur, vrednosti delovnega mesta, povečanega za stimulativen del in z zakonom ter samoupravnim sporazumom določenimi dodatki.

FIKSNI STROŠKI

Direktni fiksnih stroški

Direktno fiksnih stroške tvorijo:

- Stroški kontov razreda 4 vključno z vkalkuliranim investicijskim vzdrževanjem. (Vknjižbe na razredu 4 predstavljajo stroške materiala,

ki služi za režijo — pisarniški papir, voda, elektrika itd., tujih storitev, zakonskih in pogodbenih obveznosti, ki se nanašajo na PE — obresti od kreditov, zavarovalne premije in podobno — dnevnice, kilometrina, reprezentanca itd.)

— Amortizacija.

— Prevaljeni stroški ostalih poslovnih enot. Stroški vzdrževanja in transporta se prevajajo na režijo proizvodnih enot na podlagi predračuna, ki temelji na obsegu del, dogovorjenih z vodje PE, cene delovne ure oziroma km, materiala in tujih storitev.

Indirektni fiksnih stroški

Indirektni fiksnih stroški (stroški skupnih služb in absolutno fiksnih stroški zaustavljenih obratov) predstavljajo seštevke stroškov naslednjih stroškovnih mest:

- 100 — splošna uprava
- 101 — sektor za raziskavo in razvoj
- 102 — glavni laboratorij
- 103 — finančno računovodski sektor
- 104 — kadrovski sektor
- 105 — samski dom
- 106 — splošni sektor
- 107 — kuhinja in počitniški domovi
- 108 — pralnica in šivalnica
- 109 — zunanja trgovina
- 110 — absolutno fiksnih stroški zaustavljenih obratov

Absolutno fiksnih stroške zaustavljenih obratov tvori amortizacija, obresti od investicijskih posojil za te obrate in zavarovalne premije.

Principi delitve stroškov skupnih služb in absolutno fiksnih stroškov zaustavljenih obratov na posamezne PE

Komisija si je prizadevala, da bi poiskala čim bolj objektivne kriterije za delitev le-teh v cilju, da bi bil dohodek PE čim bolj realen z ozirom na razdelitev teh stroškov.

Principi delitve stroškov skupnih služb

Osnova so tako imenovani gravitacijski faktorji posameznih služb k posameznim poslovnim enotam. N. pr.: stroški kadrovskega sektorja se delijo glede na število zaposlenih, stroški pralnice se delijo na podlagi obsega izvršenih uslug v preteklem letu, stroški finančnega sektorja in plansko analitske službe po obsegu opravljenih del za posamezne enote.

V tej organizacijski fazi podjetja nekaterih pomembnejših stroškov (n. pr. stroški PTT, zemljiškega prispevka in podobnih) ni mogoče po objektivnih merilih prevajati direktno na PE. Menimo, da naj se v letu

1973 vodijo na stroškovnem mestu 100 (splošna uprava), od koder se po ključu, ki velja za to stroškovno mesto, prevajajo na PE. Zaradi tega je tudi znesek za prevajitev iz tega stroškovnega mesta večji kot bi sicer bil, če bi te stroške delili direktno na PE.

Stroški skupnih služb se prevajajo tudi na storitveni PE (vzdrževanje in transport) zaradi česar je planska cena ene ure storitve večja od one v preteklem letu.

Principi delitve absolutno fiksnih stroškov

Ti stroški so nastali z zaustavitvijo talilnice in obratov, ki so gravitirali k le-tej. Ker pa je bila odločitev o ustavitvi talilnice sprejeta v interesu boljšega poslovanja in na nivoju celotnega podjetja, naj bi prišla v poštev solidarnost tudi ostalih dveh proizvodnih PE. Poslovne enote titanov dioksid pa zaradi udeležbe tujega partnerja ni mogoče pritegniti k solidarnosti skozi stroške. V smislu te obrazložitve je bila predlagana delitev teh stroškov v naslednjem odnosu: 50% PE metalurgija, 25% PE kemija in 25% PE grafika.

Ta odnos je bil dejansko že dosežen v preteklem letu, ker je metalurgija s svojim ustvarjenim dohodkom dejansko pokrivala tolikšen del teh sredstev.

IZREDNI IZDATKI

Vsi izredni izdatki se knjižijo v breme dohodka posamezne PE. (Izredne izdatke tvorijo zamudne obresti, penali, stojnine, odškodnine, tečajne razlike itd.)

PORABLJENA SREDSTVA

Seštevke vseh teh stroškov po odbitku OD, zakonskih in pogodbenih obveznosti predstavlja porabljenih sredstev PE.

DOHODEK

Dohodek PE je razlika med celotnim dohodkom in porabljenimi sredstvi.

DELITEV DOHODKA

Od ugotovljenega dohodka se odšteva OD, pogodbene in zakonske bveznosti. Ostanek pa predstavlja bruto sklade, ki so enaki tako imenovanemu tretjemu pokritju, ki ga ugotavljamo pri razdelitvi dohodka po sistemu pokrivanja direktnih stroškov. Iz bruto skladov pa mora enota pokrивati še naslednje izdatke, ki se po predpisih pokrивajo iz dohodka: stanovanjski prispevek, sredstva iz sklada skupne porabe ter sredstva za kreditiranje manj razvitih republik in pokrajin.

Ostanek predstavlja neto sklade PE, ki se v celoti zbirajo in razdeljujejo na nivoju podjetja in služi za pokrivanje rezervnih skladov, za intervencije (v primeru negativnih poslovnih re-

zultatov posameznih PE) in za razširjeno reprodukcijo v skladu z dogovori med enotami.

Stimulacija PE za nad planom dosežen poslovni rezultat

Merilo za ugotavljanje poslovnih rezultatov je planirani znesek bruto skladov (tretje pokritje). Nadplanski znesek tretjega pokritja naj bi se delil takole: — 50% v intervencijski sklad podjetja, — 50% ostane enoti, ki ta sredstva lahko deli dalje tako, da 12,5% porabi za povečanje izplačil osebnih dohodkov, 12,5% za formiranje lastnega rezervnega sklada za osebne dohodke, 25,0% za sklade enote.

Pri povišanju osebnih dohodkov je potrebno še upoštevati samoupravni sporazum (KOD + faktor stimulacije), ki mora biti določen za vsako enoto posebej.

SREDSTVA PODJETJA IN OBVEZNOSTI IZ KREDITOV

V poslovnih stroških je že zapaden tisti del le-teh, ki izhaja iz razdelitve osnovnih in obratnih sredstev na poslovne enote. To so amortizacija, obresti od investicijskih kreditov za osnovna in trajna sredstva ter obresti od kratkoročnih kreditov. Pri tem je bila upoštevana potrebna masa obratnih sredstev za posamezne PE. Masa za osnovna sredstva posamezne PE pa itak izhaja iz koriščenja le-teh.

Odplačevanje anuitet iz naslova vseh kreditov

Vsi najeti krediti so bili opredeljeni po koriščenju posameznih PE. Zaradi tega del anuitete, ki odpade na obresti, pokriva PE direktno skozi poslovne stroške, medtem ko se bo osnovni dolg pokrival iz sredstev celotnega dohodka podjetja in to iz ostanka dohodka namenjenega za poslovni sklad in iz amortizacije. To pa zaradi tega, ker sredstva nekaterih PE iz teh dveh naslovov ne zadostajo za pokrivanje obveznosti iz prejšnjih let.

Amortizacija se prvenstveno uporablja za plačilo osnovnega dolga skupno za celo podjetje.

V tem predlogu so navedena osnovna načela formiranja in delitve celotnega dohodka posamezne PE in celotnega podjetja, medtem ko je celotna tehnika poslovanja po novih načelih razvidna iz priloge k poslovnemu načrtu podjetja za leto 1973.

Predlog spremembe pravilnika o delitvi dohodka podjetja v skladu s predlaganimi načeli naj izdela komisija za interne akte podjetja in ga predloži v potrditev CDS v skladu s predpisanimi zakonskimi postopki in roki.

Komisija je s tem opravila del svoje naloge s tem, da je dokončno postavila osnovna načela in tehniko poslovanja poslovnih enot (PE), razmerje med enotami in do celotnega podjetja.

Formiranje PE na načelih, kakršna so opisana in predlagana s tem predlogom, je osnova za nadaljnje delo v cilju ustanovljanja TOZD.

Pravice, dolžnosti in odgovornost osebe na delu

Pravica do osebne varnosti, zdravstvene in druge zaščite delovnega človeka v naši družbeni skupnosti je ena od njegovih temeljnih pravic, ki so zajamčene z Ustavo (čl. 37 točke 4 Ustave SFRJ).

Uveljavljajoč pravico samoupravljanja v organizaciji, osebe na delu imajo ne samo pravico, ampak tudi dolžnost, da organizirajo varstvo pri delu in da skrbijo za izpopolnjevanje varstva pri delu vseh članov delovne skupnosti (čl. 5 točke 2 Temeljnega zakona o varstvu pri delu-TZVD).

Oseba na delu ima na svojem delovnem mestu splošne in posebne pravice glede varstva pri delu, vendar so te pravice obenem tudi dolžnosti, iz njih pa izhaja odgovornost. Dolžnosti in pravice so praviloma določene s statutom, s pravilnikom o delovnih razmerjih in odgovornosti, z aktom o sistematizaciji, s pravilnikom o varstvu pri delu, lahko pa tudi s kakšnim drugim splošnim aktom.

Pravice in dolžnosti glede varstva pri delu pridobi oseba, ko nastopi delo v organizaciji, ker postane s tem dnem enakopravni član delovne skupnosti.

I. Pravica do varnega dela

Oseba na delu ima pravico zahtevati od svoje delovne skupnosti organizirano in varno delo. Po splošnih izhodiščih velja, da je delo varno in dobro organizirano če je organizacija dela taka, da delavec s predpisano delovno sposobnostjo ob normalni pazljivosti lahko dela brez nevarnosti za svoje, ter za življenje in zdravje drugih delavcev v okolici, kakor tudi brez nevarnosti za delovna sredstva s katerimi dela.

Iz tega sledi, da je oseba lahko razporejena samo na tako delovno mesto ali delo za katerega je strokovno usposobljena in zdravstveno sposobna. Zato ima oseba na delu pravico, da ob nastopu dela in med delom v organizaciji zahteva tako delo, ki ustreza njeni delovni sposobnosti.

Obenem ima tudi pravico do nenehnega strokovnega izpopolnjevanja v skladu z zahtevami delovnega mesta oziroma delovnega procesa v katerem dela.

Če osebi na delu ni zagotovljeno predpisano varstvo, ima

pravico odloniti delo. Za čas, ko zaradi izvedbe prepisanega varstva pri delu ne dela in če ni razporejena na drugo ustrezno delovno mesto, ima pravico do sorazmernega nadomestila osebnega dohodka.

Po določbah temeljnega in republiškega zakona o varstvu pri delu ima oseba na delu naslednje pravice:

1. pravico do organiziranega in varnega dela. Zato morajo biti zagotovljeni: izvajanje predpisanih varstvenih ukrepov, sredstva in oprema za osebno varstvo ter varstvene naprave (76. člen TZVD).

2. pravico, da se pred razporeditvijo na delo seznanj s predpisi in varstvenimi ukrepi v zvezi z delom, ki ga bo opravljala, kakor tudi z organizacijo in izvajanjem varstva pri delu;

3. pravico zahtevati, da jo odgovorna oseba čim bolj seznanj z nevarnostmi pri delu ter s pravicami in dolžnostmi glede varstva pri delu in z delovnimi pogoji;

4. pravico do nenehnega izpopoljevanja iz tvarine varstva pri delu (81. člen TZVD), kar velja zlasti za osebo na vodilnem in vodstvenem delovnem mestu;

5. pravico, da neposrednemu vodji takoj naznanj vsako pomanjkljivost, okvaro ali drugi pojav, ki bi lahko ogrozil varnost na delu (78. člen TZVD);

6. pravico, da odklonj delo, če niso izvedeni ustrezni varstveni ukrepi in je zaradi tega v neposredni življenski nevarnosti, dokler ni zagotovljeno varno delo oziroma niso izvedeni varstveni ukrepi;

7. pravico zahtevati, da se izvajajo ustrezni varstveni ukrepi, če grozi neposredna nevarnost obolenja.

Če organizacija ne ugodj taki zahtevi, ima oseba na delu pravico odkloniti delo na ogroženem delovnem mestu, dokler niso izvedeni ustrezni varstveni ukrepi (79. člen TZVD).

Čeprav organizacija meni, da ni neposredne življenske nevarnosti ali nevarnosti osebe na delu, je po zakonu dolžna o taki zahtevi takoj obvestiti pristojni organ za inšpekcijsko nadzorstvo.

Inšpektor dela mora takoj opraviti pregled oziroma poizvedbe in odrediti potrebne varstvene ukrepe, da bi bila nevarnosti odstranjena oziroma zagotovljena ustrezno varstvo pri delu. Če ugotovj, da odklonitev dela zaradi izvedbe varstvenih ukrepov ni bila utemeljena, mora o razlogih obvestiti osebo, ki je ukrepe zahtevala (80. člen TZVD).

II. DOLŽNOSTI DO VARSTVA PRI DELU

Oseba na delu ima ob uveljavljanju pravic do varstva pri delu obenem tudi naslednje dolžnosti:

1. svoje delo mora opravljati z vso pozornostjo, da bi tako prispevala k varovanju svojega življenja in zdravja, kakor tudi življenja in zdravja drugih delavcev;

2. uporabljati mora vse varstvene naprave ter sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu, in sicer v skladu z njihovim namenom, z njim mora pazljivo ravnati in jih vzdrževati v brezhibnem stanju;

3. upoštevati mora predpisane varstvene ukrepe in skrbeti za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu (77. člen TZVD);

4. takoj ko opazi pomanjkljivost, okvaro, ali drugi pojav, ki lahko ogrozi varnosti pri delu, mora o tem obvestiti neposrednega vodja dela;

5. zahtevati mora izvedbo ustreznih varstvenih ukrepov ob neposredni nevarnosti za življenje ali zdravje in odkloniti delo na delovnem mestu, dokler niso izvedeni ustrezni varstveni ukrepi;

6. če ima oseba na delu kakšno zdravstveno hibo ali boleha za kakšno boleznijo, ki jo je z zdravniškim pregledom težko ali sploh nemogoče ugotoviti, mora to naznaniti ustrezni službi takoj ob nastopu dela, oziroma tedaj, ko se taka bolezen pojavi med zaposlitvijo (82. člen TZVD);

7. odgovorna oseba, vodja del ali kakšna druga pooblaščenca oseba, ki je odgovorna za delo drugih, mora osebi na delu, ki kljub opozorilu s svojim ravnanjem in delom ne upošteva varstva pri delu in s tem ogroža svojo ali varnost drugih oseb na delu, prepovedati nadaljnje delo, po potrebi pa tudi poskrbeti, da bo odstranjena z dela ter predlagati zanj izključitev iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti (4. člen RZVD — republiški zakon o varstvu pri delu).

III. UVELJAVLJANJE PRAVICE

Oseba na delu uveljavlja pravico do varstva pri delu in druge pravice iz dela po določbah zakona o varstvu pri delu in po zakonih ter samoupravnih aktih. Med take posebne zakone sodijo zakoni, ki urejajo vprašanje s področja zdravstvenega, invalidskega in socialnega zavarovanja ter sodnega varstva.

Da bi oseba na delu lahko uveljavljala svoje pravice glede varstva pri delu, kakor tudi pravico in dolžnost, da prijavi svojemu neposrednemu vodji in službi za varno delo vsako pomanjkljivost, okvaro ali drug pojav, ki lahko ogrozi varnosti ljudi na delu predvideva 83. člen TZVD možnost pisne ali ustne prijave na zapisnik. Zahtevi za izvedbo predpisanih varstvenih ukrepov mora organizacija ugoditi v osmih dneh.

Če oseba na delu meni, da zahtevani varstveni ukrepi niso bili izvedeni po predpisih o varstvu pri delu ali določb sploš-

nih aktov organizacije, lahko ugovarja tudi pri ustreznem organu samoupravljanja. Sočasno se lahko obrne tudi na pristojni organ za inšpekcijsko nadzorstvo z zahtevo, da izda o sporni zahtevi ustrezno ureditveno odločbo.

Pristojni inšpekcijski organ mora najprej ugotoviti, ali je organizacija ugodila delovni zahtevi v osem dnevnem roku. Če tega ni storila opravi ogled in razišče zahtevo, nakar izda ustrezno odločbo. Z odločbo naloži organizaciji, da mora izvesti varstvene ukrepe in določi rok, v katerem jih je treba izvesti. Če se izkaže zahteva za izvedbo varstvenih ukrepov kot neutemeljena, mora to obrazložiti osebi na delu, ki je tako zahtevo vložila.

IV. ODGOVORNOST

Oseba na delu je odgovorna, če ne izvršuje nalog glede izvajanja in pospeševanja varstva pri delu. Ta odgovornost je lahko:

- a) kazenska,
- b) upravnokazenska,
- c) odškodninska,
- d) disciplinska

Kazenska odgovornost je podana, če obstojajo elementi kaznivega dejanja in sicer, če gre za dejanje, ki je družbi nevarno če so znaki kaznivega dejanja določeni z zakonom ali če je storilec kaznivega dejanja kazensko odgovoren. Elementi kaznivega dejanja se ugotavljajo po kazenskem zakoniku na način in v postopku, ki je predpisan z zakonom o kazenskem postopku. Po zakonu o kazenskem postopku se šteje za kaznivo dejanje zoper varstva pri delu:

1. Kršitev predpisov o pravicah oseb v delovnem razmerju (165. člen KZ-kazenski zakonik). Kdor se vede ne drži predpisov o osebnem dohodku in drugih prejemkih iz delovnega razmerja delovnem času, letnem dopustu ali o prepovedi nočnega ali nočnega dela in s tem nekoga, ki je v delovnem razmerju, prikrajša za pravico, ki mu gre po zakonu, ali mu jo omeji, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.

2. Opustitev ukrepe za varstvo pri delu (167. člen KZ)-(1) odgovorna oseba v rudnikih, tovarni, delavnici ali na kakšnem drugem delovnem kraju, ki se redoma ne drži predpisov o ukrepih za varstvo pri delu, čeprav ve, da zaradi tega lahko pride v nevarnost življenja ali zdravju oseb v delovnem razmerju, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta. (2) če izreče sodišče pogojno obsodbo, lahko naloži storilcu, da se v določenem roku ravna po predpisih o higien-skih in tehničnih varstvenih ukrepih pri delu.

3. Opustitev dolžnost glede nastavitve in prehrane ljudi na

delu (168. člen KZ). Odgovorna oseba delovne organizacije, ki kljub svoji zakoniti dolžnosti ne poskrbi za nastanitev ali prehrano ljudi na delovišču in pride zaradi tega v nevarnost njihovo zdravje se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.

Če izreče sodišče pogojno obsodbo lahko naloži storilcu, da v določenem roku poskrbi za nastanitev in prehrano.

4. Povzročitev nevarnosti za življenje in premoženje s splošno nevarnim dejanjem ali sredstvom (268. člen KZ) — (1) Kdor s požarom, povodnijo, eksplozijo, strupom ali s strupenim plinom, z ionizirajočim sevanjem, z motorno silo, električno ali kakšno drugo energijo povzroči nevarnost, za življenje ljudi ali za premoženje precejšnje vrednosti, se kaznuje s strogim zaporom do 10 let.

(2) Kdor povzroči s kakšnim drugim splošno nevarnim dejanjem ali sredstvom nevarnost za življenje ljudi ali premoženje precejšnje vrednosti, se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev ali s strogim zaporom do petih let.

(3) Kdor stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom.

5. Poškodovanje varnostnih naprav v rudnikih, tovarnah in na delovnih krajih (269. člen KZ) — (1) Kdor v rudniku, tovarni, delavnici ali na kakšnem drugem delovnem kraju uniči, poškoduje ali odstrani varnostne naprave in s tem povzroči nevarnost za življenje ljudi ali za premoženje, se kaznuje z zaporom do osmih let.

(2) Odgovorna osebi rudnika, tovarne, delavnice ali drugega delovnega kraja, ki ne postavi varnostnih naprav ali ne skrbi za njihovo brezhibnost ali ne poskrbi za njihovo delovanje, kakor je to potrebno, ali sploh ne ravna po predpisih o ukrepih za varstvo pri delu in s tem povzroči nevarnost za življenje ljudi ali za premoženje, se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev ali s strogim zaporom do petih let.

(3) Če je dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z zaporom.

(4) Če izreče sodišče pogojno obsodbo za dejanje iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, sme naložiti storilcu, da v določenem roku postavi varnostne naprave.

6. Zidava in stavbna dela proti predpisom in pravilom (270. člen KZ) — (1) Odgovorna oseba, ki ravna pri vodstvu zidave ali stavbnih del ali pri zidavah ali stavbnih delih proti predpisom ali splošno priznanim tehničnim pravilom in s tem povzroči nevarnost za življenje ljudi ali za premoženje precejšnje vrednosti, se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev ali s strogim zaporom do petih let.

(2) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti se storilec kaznuje z zaporom.

7. Nevestno nadzorovanje javnega prometa (272. člen KZ)

— (1) Odgovorna oseba, kateri je zaupano nadzorstvo nad vzdrževanjem cest in mostov, nad prevoznimi sredstvi ali javnim prometom ali kateri je zaupano vodstvo vožnje, pa z nevestnim opravljanjem svoje dolžnosti povzroči nevarnost za življenje ljudi ali za premoženje precejšnje vrednosti, se kaznuje z zaporom najmanj šestih mesecev ali s strogim zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje odgovorna oseba, ki da nalog za vožnjo, čeprav ve, da voznik zaradi utrujenosti ali kakršnega drugega vzroka ni zmožen voditi vozila, in s tem povzroči nevarnost za življenje ljudi ali za premoženje večjega obsega.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti se storilec kaznuje z zaporom.

8. Huda kazniva dejanja zoper splošno varnost (273 člen KZ) — (1) Če ima dejanje iz členov: 268 — prvi in drugi odstavek, 269 — prvi in drugi odstavek, 270 — prvi odstavek, 271 — prvi in drugi odstavek in 272 — prvi odstavek tega zakonika za posledico hudo telesno poškodbo kakšne osebe ali veliko premoženjsko škodo, se storilec kaznuje z zaporom do desetih let.

(2) Če ima dejanje iz členov: 268 — prvi in drugi odstavek, 269 — prvi in drugi odstavek, 270 prvi odstavek, 271 — prvi in drugi odstavek in 272 — prvi odstavek tega zakonika za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje s strogim zaporom najmanj treh let.

(3) Če je kakšno dejanje, ki je navedeno v drugem odstavku tega člena, storjeno v posebno oteževalnih okoliščinah ali povzroči posebno hude posledice se storilec lahko kaznuje s strogim zaporom dvajsetih let.

(4) Če ima dejanje iz členov: 268 — tretji odstavek, 269 — tretji odstavek 270 — drugi odstavek, 271 — tretji odstavek in 272 — tretji odstavek tega zakonika za posledico hudo telesno poškodbo kakšne osebe ali veliko premoženjsko škodo, se storilec kaznuje z zaporom najmanj šestih mesecev ali s strogim zaporom do petih let.

(5) Če ima dejanje iz členov: 268 — tretji odstavek, 269 — tretji odstavek, 270 — drugi odstavek, 271 — tretji odstavek in 272 — tretji odstavek tega zakonika za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje s strogim zaporom do osmih let.

9. Prevažanje in prenašanje razstrelilnega ali vnetljivega materiala proti predpisom (274. člen KZ) — Kdor proti predpisom o prometu z razstrelilnim ali lahko vnetljivim materialom odda za prevoz z javnim prometnim sredstvom razstrelilen ali lahko vnetljivi material ali kdor ta material sam prenaša, pri tem pa uporablja javno prevozno sredstvo, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.

Ovadbo pristojnemu javnemu tožilstvu oziroma predlog

za uvedbo kazenskega postopka zoper storilca kaznivega dejanja to je kršitve temeljnih določb varstva pri delu, poda praviloma inšpektor dela. Občinsko javno tožilstvo je pristojno za kazniva dejanja, za katera je predvidena denarna kazen do petih let zopora, okrožno javno tožilstvo pa je pristojno za kazniva dejanja, za katera je predvidena kazen nad pet let zopora.

V preiskovalnem postopku javno tožilstvo ugotovi, ali gre za kaznivo dejanje z nedopustnim dejanjem ali z opustitvijo. Če so podani taki elementi, vloži obtoženi predlog pri pristojnem sodišču. V predpisanem postopku spozna sodišče obtoženega za krivega oziroma nekrivega in o tem rzsodi z sodbo. Vendar praviloma rzsodi s sodbo samo v kazenski zadevi, o morebitnem odškodninskem zahtevku pa za tem odloča civilno sodišče po določbah civilnega procesnega prava.

Pri predlogu za uvedbo kazenskega postopka mora izhajati inšpektor dela iz 137. člena zakonika o kazenskem postopku. Vprašanja, ki se z njimi srečuje, zadevajo zlasti razmejitve kazenske od upravnokazenske odgovornosti, ugotovitev oseb odgovorne za kaznivo dejanje, ter ločitev hujše od lažje nesreče pri delu. Prijavo za uvedbo kazenskega postopka poda pristojnemu javnemu tožilstvu največkrat zaradi smrtne nesreče ali hujše poškodbe pri delu. Tako ima prijava javnemu tožilstvu praviloma svoj začetek, ko se zgodi smrtna nesreča, oziroma hujša poškodba pri delu, se pravi, ob nekem konkretnem dogodku, ki nastane kot posledica neke konkretne ogrožitve življenja ali zdravja zaposlenih, ali ob abstraktni nevarnosti, ko je možno, da bi bilo ogroženo življenje oziroma zdravje oseb na delu.

Sankcioniranje abstraktne nevarnosti je pravilo, vendar pozna kazenski zakonik v 167. členu tudi kaznivo dejanje opustitve varstvenih ukrepov pri delu. V tem členu je sankcioniran tudi krivdni nastop abstraktne nevarnosti za življenje in zdravje zaposlenih. V tem primeru do nesreč pri delu sploh ne pride, gre za kakšno drugo kaznivo dejanje.

Odgovorna oseba za kaznivo dejanje je lahko po 99. členu kazenskega zakonika oseba na delu, ki ji je zaupano določeno delovno področje, to pa se nanaša na upravljanje družbenega premoženja ali poslovanja z njim ali na proizvodjalni proces. Temeljno merilo o katerem se oseba šteje za odgovorno osebo, je torej njena samostojnost pri določenem obsegu opravi. Pri določanju odgovorne osebe ni dovolj ugotoviti le formalni status takšne osebe, ampak je treba predvsem upoštevati naravo funkcije, dolžnosti ali dela, ki ga opravlja, ter naravo njenega splošnega ali posebnega pooblastila. Zelo pomembno je tudi, kako je odgovornost opredeljena v samoupravnem aktu. Vendar pa splošna opredelitev odgovorne osebe dopolnjuje kazenski zakonik s komentarji posameznih kazni-

vih dejanj, ki se pojavljajo na področju varstva pri delu. Pri kaznivem dejanju kršitve predpisov o pravicah oseb v delovnem razmerju je po 165. členu kazenskega zakonika odgovorna tista oseba, ki je pooblaščen za urejanje delovnih razmerij.

Pri kaznivem dejanju opustitve varstvenih ukrepov pri delu pa je po 167. členu kazenskega zakonika odgovorna tista oseba, ki je v organizaciji odgovorna za izvajanje predpisov o varstvu pri delu.

V nekaterih primerih govori kazenski zakonik o odgovornosti odgovornih oseb celo v samem zakonskem besedilu, kot na primer: pri kaznivem dejanju poškodovanja varstvenih naprav v tovarna, rudnikih in na delovnih krajih. Kljub določilom kazenskega zakonika pa se v praksi večkrat pojavljajo težave pri ugotavljanju storilcev, zlasti takrat, ko gre za kaznivo dejanje več odgovornih oseb ali samoupravnih organov v organizaciji zaradi neizpolnjevanja oziroma neustreznega izvajanja varstva pri delu. Čeprav v praksi ni lahko ugotoviti storilce, pa ni mogoče govoriti o neznanih storilcih. Z nesrečami pri delu in z drugimi hujšimi kršitvami, ki se nanašajo na kršenje predpisov o varstvu pri delu, so vedno povezane osebe na delu, ki so dolžne izpolnjevati predpisane varstvene ukrepe.

Opredeležanje telesnih poškodb na hude in lahke je že po določilih kazenskega zakonika zelo težavno in v praksi prepuščeno sodišču. Temeljni zakon o varstvu pri delu opredeljevanje še otežkoča, ker govori o hujših poškodbah pri delu, ne določa pa meril, ki bi omogočala, delitev poškodb na hujše in lažje. Zato je treba izhajati iz kazensko-pravne teorije in sodne prakse, ki poznata le hude in lahke poškodbe. Za hude poškodbe gre po kazenskem zakoniku takrat, ko zaradi posledic nastane nevarnost za življenje, trajna invalidnost, trajna nezmožnost za delo, trajna okvara zdravja ali skazenost. Poškodbe s takšnimi posledicami so najhujše poškodbe, vendar gre za hude poškodbe vselej, kadar nastanejo trajne spremembe na telesu, trajni negativni vplivi na telesne funkcije ali precejšna oslabitev telesnega organa (amputacija kazalca, prelom nadlaktnice, poškodba pluć, pretres možganov itd.).

b) ODGOVORNOST ZA PREKRSEK

Prekršek se od kaznivega dejanja razlikuje predvsem v tem, da gre za nedopustno dejanje, ki nima tiste družbene nevarnosti kot kaznivo dejanje. Prekršek je namreč samo kršitev predpisanega javnega reda. Razlikuje se tudi po sankciji. Praviloma se izreče samo denarno kazen, ki pa se lahko spremeni v zaporno, če kaznovana oseba noče plačati izreče-

ne denarne kazni. Sankcija za prekrške glede varstva pri delu so predpisane v kazenskih določbah zveznega in republiškega zakona o varstvu pri delu. Sankcionirano je neizvajanje nalog varstva pri delu ter neizpolnjevanje posebnih obveznosti do organa nadzora. Za prekršek je odgovorna organizacija, pa tudi odgovorna oseba.

Prekršek zaradi neizpolnjevanja obveznosti glede izvajanja in pospeševanja varstva pri delu stori organizacija in odgovorna oseba:

1. če ne priskrbe atesta za delovno pripravo in napravo na mehaniziran pogon, ki je namenjena tehnološkim postopkom;

2. če ne priskrbi atesta za vzorec sredstva in opreme za osebno varnost pri delu za katero ni predpisan jugoslovanski standard;

3. če ne priskrbi strokovne ocene sredstev ali opreme za osebno varnost pri delu pred uvozom;

4. če v statutu ali pravilniku ne določi norm glede izvajanja in pospeševanja varstva pri delu;

5. če ne izdela programa ukrepov in ne določi sredstev za zagotovitev varstva pri delu;

6. če pri razporeditvi na delu ne seznanijo osebe z delovnimi pogoji, nevarnostmi ali če med zaposlitvijo ne skrbi za vzgojo in izpopolnitev znanja o varstvu pri delu ter za strokovno izobraževanje iz te tvarine;

7. če ne določi del oziroma delovnih mest, na katerih je večja nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar;

8. če ne poskrbi za periodične preiskave kemičnih in bioloških škodljivosti in mikrokline ter za preizkuse delovnih priprav in naprav.

Za opustitev katere navedenih nalog je predpisana denarna kazen, in sicer za organizacijo od 500 do 10.000 dinarjev, za odgovorno osebo pa od 50 do 500 dinarjev.

PREKRSEK ZARADI NEIZVRŠEVANJA NALOG VARSTVA PRI DELU zagreši organizacija oziroma odgovorna oseba, če nepravilno ravna ali opusti dolžno ravnanje, in sicer:

1. da uporablja delovne priprave in naprave oziroma da v rabo brez atesta sredstva in opremo za osebno varstvo, za katera ni predpisan jugoslovanski standard;

2. ne obvesti inšpektorja dela, kaj namerava ukreniti v zvezi z njegovim poročilom — naslovljenem ustreznemu samoupravnemu organu organizacije — o nezadovoljivem stanju varstva pri delu;

3. razporedi na delo osebo, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev glede zdravstvenega in psihofizičnega stanja in strokovne usposobljenosti;

4. ne napoti na predhodni ali periodični zdravniški pregled

delavca, ki bo opravljal dela oziroma opravlja dela na delovnem mestu, na katerem je večja nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar.

Za opustitev oziroma neizvrševanje katere navedenih nalog je predpisana denarna kazen, in sicer za organizacijo od 300 do 5.000 dinarjev, za odgovorno osebo pa od 30 do 300 dinarjev.

PREKRŠEK ZARADI NEIZPOLNJEVANJA POSEBNIH OBVEZNOSTI DO ORGANA NADZORA zagreši organizacija oziroma odgovorna oseba v naslednjih primerih:

1. če ne obvesti najmanj 8 dni pred začetkom svojega dela ali o začetku dela svoje organizacijske enote pristojni organ za inšpekcijo dela;

2. č ene obvesti takoj pristojni organ za inšpekcijo dela o smrti in kolektivni nesreči, hujši poškodbi pri delu in nesreči, kot tudi o vsakem pojavu, ki lahko spravi v nevarnosti življenje ljudi na delu;

3. če inšpektorju dela ne omogoči pregleda oziroma mu ne da potrebnih pojasnil glede izvajanja in pospeševanja varstva pri delu;

4. če ne poroča o izvršitvi odločbe inšpektorja dela. Poročilo mora predložiti organom za inšpekcijo dela najpozneje v osmih dneh po preteku roka, ki ga je določil inšpektor za to, da bodo pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti odpravljene.

Za opustitev katere navedenih obveznosti je predpisana denarna kazen in sicer za organizacijo od 100 do 3.000 dinarjev, za odgovorno osebo pa od 20 do 200 dinarjev.

PREKRŠEK ZARADI DOPUSTITVE DEJANJ, KI SO V NASPROTJU S PREDPISI O VARSTVU PRI DELU, zagreši organizacija oziroma odgovorna oseba:

1. če tistega, ki stopi na delo prvič ali po več kot šestmesečnem presledku, ali tistega, ki preboli hujšo bolezen ali preide na drugo delo, razporedi na delovno mesto kljub zdravnikovi ugotovitvi, da zanj ni primerno;

2. če dopusti, da delavec, ki nima potrebnega znanja o varstvu pri delu, samostojno opravlja, vodi ali nadzoruje dela;

3. če dopusti, da vodi službo varstva pri delu ali da samostojno opravlja naloge te službe oseba, ki nima predpisane strokovne izobrazbe, prakse in strokovnega izpita.

Za dopustitev katerega navedenih dejanj je predpisana denarna kazen, in sicer za organizacijo od 300 do 5.000 dinarjev, za odgovorno osebo pa od 30 do 500 dinarjev.

Enako se kaznuje tudi zasebni delodajalec, in sicer z denarno kaznijo od 100 do 3.000 dinarjev.

Odgovornost za prekršek ugotavlja organ nadzora po 96. čl. temeljnega zakona o prekrških. Vprašanja, ki nanje na-

leti, so zlasti odgovornost pravnih oseb in njihovih odgovornih oseb ter postopek v primerih, ko kaznovane odgovorne osebe nočejo takoj plačati izrečene mandatne kazni.

Ko obravnava odgovornost pravnih oseb za prekršek, izhaja nadzorni inšpekcijski organ iz 18. čl. temeljnega zakona o prekrških, ki določa da je pravna oseba odgovorna za prekršek, če je v posebnem predpisu tako določeno. Poseben predpis pa je v tem primeru zakon o varstvu pri delu, ki predpisuje v kazenskih določbah denarne kazne za prekršek tudi za delovne organizacije in druge pravne osebe.

Odgovornost za prekršek je podana, če je do prekrška prišlo zaradi dejanja opustitve ali dopustitve. Načelno je odgovorna oseba, kateri je zaupno določeno področje dela (npr. direktor, upravnik, vodja komercialne službe, vodja tehnične službe, skladiščnik in dr.). Zakon o varstvu pri delu ne določa odgovorne osebe vnaprej, temveč določa le dolžnosti samoupravnih organov in pooblaščenih oseb v zvezi z varstvom pri delu. Organizacija mora pri opisu delovnih mest določiti naloge glede varstva pri delu ter pri delovnih mestih, zvezanih z odgovornostjo za varno delo drugih, tudi vsebino take odgovornosti.

POSEBNO VRSTO PREKRŠKA TVORIJO MANDATNE KAZNI. Z denarno kaznijo 50 dinarjev (ne več, ne manj) mora inšpektor dela takoj, na kraju samem, kaznovati odgovorno osebo organizacije (direktorja ali drugo vodilno osebo), če na svojem delovnem področju ne skrbi za izvajanje in uporabo varstvenega ukrepa, če ne zagotovi uporabe sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu, če ne poskrbi, da so delovne priprave v brezhibnem stanju in se uporabljajo v svoj namen, in to v skladu z varstvom pri delu.

Če kaznovani noče takoj plačati izrečene mandatne kazni, poda inšpektor dela zoper njega prijavo pristojnemu sodniku za prekrške.

c) ODSKODNINSKA ODGOVORNOST

O odškodninski ali materialni odgovornosti za povrnitev škode govorimo če nastane gmotna škoda zaradi neizpolnjevanja obveznosti oziroma nalog pri izvajanju varstva pri delu. Tako škodo lahko nosi oseba na delu ali pa organizacija oziroma zasebni delodajalec. V vsakem primeru se škoda uveljavlja z zahtevkom prek pristojnega civilnega sodišča (fizične i civilnopravne osebe) oziroma gospodarskega sodišča (pravne osebe), in sicer po načelih odškodninskega prava ob upoštevanju predpisov s področja varstva pri delu in delovnih razmerij ter predpisov s področja zdravstvenega in socialnega zavarovanja.

Oseba na delu je odgovorna za škodo, ki bi utegnila nastati ker ne izpolnjuje nalog ali ne upošteva varstvenih ukrepov na delu. Za škodo, ki jo oseba na delu povzroči s svojim dejanjem ali opustitvijo, odgovarja odškodninsko. Tako izhodišče imajo svojo utemeljitev tudi v zakonskih pravicah in dolžnostih osebe na delu glede varstva pri delu. V praksi se odgovornost osebe na delu, ki je z opuščanjem varstvenih ukrepov zakrivila nesrečo in njene škodne posledice, največkrat lahko konkretizira tako, da se to dejstvo upošteva v odškodninski pravdi in pri odmeri nadomestila osebnega dohodka med začasno zadržanostjo od dela zaradi nesreče pri delu. To nadomestilo ne bi smelo biti v nobenem primeru 100 %, vendar ne manjše od 60 % osebnega dohodka. To naj bi za prvih 30 dni odmerila organizacija, pozneje pa skupnost zdravstvenega zavarovanja.

Organizacija oziroma zasebni delodajalec praviloma odgovarja za škodo, ki jo občutijo delavci zaradi nesreče pri delu.

V praksi pa organizacija ni vedno odgovorna za vso nastalo škodo, ampak le za tisto, ki je nastala po njeni krivdi. Z drugimi besedami, organizacija je odgovorna za tisto škodo, za katero se ji v odškodninski pravdi dokaže, da je nastala kot posledica nesreče pri delu po krivdi organizacije, ker ni zagotovila ustreznih varstvenih ukrepov.

Nasprotno načelu o krivdni odgovornosti pa se v praksi uveljavlja tudi načelo objektivni odgovornosti, vendar v primerih, ko gre za obratovanje ali delo z nevarno stvarjo, kadar z varstvenimi ukrepi in normativi ni mogoče povsem in učinkovito izključiti nevarnosti za osebe, ki tako delo opravljajo in druge osebe, ki se kakorkoli srečujejo z nevarno stvarjo na primer železniški, cestni, zračni, vodni promet, dajanje v najem ali uporabo nevarnega delovnega stroja ipd.

Poleg osebe na delu lahko tudi skupnost zdravstvenega ali invalidskega zavarovanja zahteva, da organizacija povrne škodo, povzročeno z nesrečo pri delu. Skupnosti zdravstvenega zavarovanja imajo po zakonu pravico predpisovati višini in stopnjo prispevka za poklicne bolezni in tarfo prispevka za nesrečo pri delu. Če so nastali zdravstveni in drugi stroški zaradi nesreče pri delu, pa imajo tudi pravico zahtevati povrnitev stroškov od organizacije, ki je nesrečo pri delu povzročila, ker ni izvajala predpisov o varstvu pri delu ali jih je celo kršila. V tej zvezi skupnost socialnega zavarovanja lahko celo zahteva podatke, če obstaja možnost za večjo nevarnost, in podatke o izvajanju oziroma kršitvi predpisov o varstvu pri delu.

Zakon o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva v 69. čl. obvezuje organe inšpekcijskega nadzorstva, da na zahtevo skupnosti socialnega zavarova-

nja dajejo na podlagi svojih inšpekcijskih nadzorstvenih ugotovitev podatke o izvajanju predpisanih ukrepov in normativov za varstvo pri delu in druge podatke s področja izvajanja in pospeševanja varstva pri delu. Isti člen predvideva tudi, da skupnost socialnega zavarovanja določi po enotni tarifi prispevek za zdravstveno zavarovanje osebe na delu če bi nastopila nesreča pri delu in za poklicno obolenje. S tem členom je tudi predpisano, da skupnost socialnega zavarovanja lahko zaradi opustitve higienskih in varstvenih ukrepov določi višjo tarifno stopnjo za zdravstveno zavarovanje, če bi nastopila nesreča pri delu in za poklicno obolenje vendar dopolnilna tarifna stopnja ne sme presegati 50 % redne tarifne stopnje.

Skupnost zdravstvenega zavarovanja lahko zahteva povrnitev škode od tistega (fizične ali pravne osebe), ki je name-noma ali iz velike malomarnosti povzročil bolezen, poškodbo, invalidnost, telesno okvaro ali smrt zavarovane osebe.

Povrnitev škode lahko zahteva tudi v primeru, če je bila povzročena s kaznivim dejanjem. Zahteva jo od tistega, za katerega je s pravomočno sodbo ugotovljeno, da je storil kaznivo dejanje. Za škodo, ki jo povzroči delavec v zvezi s svojim delom, pa je solidarno odgovorna tudi organizacija.

Skupnost zdravstvenega zavarovanja lahko zahteva povrnitev škode, ki je nastala za to, ker je bilo delovno razmerje sklenjeno z delavcem, ki ni bil predhodno zdravniško pregledan, pa zdravstveno ni bil zmožen za opravljanje določenega dela.

Nadalje, če zaposli invalida v nasprotju s prevzetimi obveznostmi v zvezi z rehabilitacijo ali s predpisi o zaposlitvi invalidov ali zavarovanca za katerega je bila ugotovljena nevarnost, da utegne postati invalid, ali kateremu je bil iz zdravstvenih razlogov določen skrajšan delovni čas.

Odgovornost za povrnitev škode zadene osebo na delu tedaj ko je kot zavarovanec po posebnih predpisih dolžna dati podatke v zvezi z zavarovanjem, pa jih ni dala ali je dala neresnične podatke in je zaradi tega nastala škoda. Tožbo za povrnitev škode lahko vloži skupnost zdravstvenega ali invalidskega zavarovanja v vseh primerih, če je škoda nastala zaradi kršitve zakona in predpisov o varstvu pri delu, ter splošno priznanih ukrepov za varstvo pri delu, skladno z dosežki jugoslovanskega gospodarstva.

č) DISCIPLINSKA ODGOVORNOST

Disciplinsko odgovornost ali odgovornost delavca delovni skupnosti zaradi kršitve delovnih dolžnosti mora organizacija določiti v svojem splošnem aktu. Pri tem mora organizacija oziroma njena delovna skupnost določiti tudi odgovornost

svojih delavcev glede uveljavljanja pravic in izvrševanja obveznosti in nalog v zvezi z varstvom pri delu.

Odgovornost delavca za kršitve delovnih dolžnosti mora organizacija, oziroma delovna skupnost določiti za to, da zagotovi uresničevanje svojih delovnih in posebnih nalog ter zaradi uresničevanja pravic, ki jih imajo delavci na podlagi dela in v zvezi z delom, kakor tudi zaradi uresničevanja pravic in izvrševanja obveznosti, ki jih imajo vse osebe na delu v zvezi z varstvom pri delu. V splošnem aktu mora biti določeno, katera dejanja ali opustitve se štejejo za lažje ali hujše kršitve delovnih dolžnosti. Hujša kršitev delovne dolžnosti zaradi katere je treba predlagati postopek za izključitev iz delovne organizacije je podana če delavec huje ogroža svojo varnost ali varnost drugih pri delu. Hujša kršitev je tudi podana, če delavec kljub opozorilu tistega, ki vodi delo, ali druge pooblaščen osebe ogroža s svojim ravnanjem svojo varnost ali varnost drugih pri delu (4. člen RZVD).

V takšnem primeru mu mora odgovorna oseba prepovedati delo po potrebi pa tudi poskrbeti za njegovo odstranitev z delovnega mesta.

V samoupravnem aktu mora organizacija določiti postopek za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti, ukrepe, ki se uporabljajo proti delavcu zaradi kršitve delovne dolžnosti, in organe, ki začnejo in vodijo postopek ter izrekajo disciplinske ukrepe. Določiti mora tudi roke, v katerih zastarajo kršitve uvedba in vodenje postopka, ter izvršitev ukrepov, izrečenih zaradi kršitve delovnih dolžnosti. Rok za uvedbo postopka ne sme biti daljši od 6 mesecev od dneva kršitve, rok zastaranja izvršitve izrečenega ukrepa pa ne daljši kot 30 dni od pravnomočnega sklepa s katerim je bil izročen.

Delavec je odgovoren za kršitev svoje delovne dolžnosti, če jo je kršil po svoji krivdi. Predpisani ukrepi so opomin, javni opomin, zadnji javni opomin in izključitev iz delovne skupnosti ali tudi premestitev na drugo delovno mesto. Pri izrekanju disciplinskih ukrepov se upoštevajo teža kršitve in njene posledice, stopnja delavčeve odgovornosti, okoliščine, v katerih je delavec kršil delovno dolžnost, prejšnje delo in vedenje delavca, pomen dejavnosti in podobno.

V vsakem primeru je treba delavca zaslišati. V disciplinskem postopku ima pravico vzeti si zagovornika. Zoper sklep o odstranitvi iz organizacije ima pravico do ugovora, vendar ugovor ne odloži izvršitve sklepa.

V. NALOGE ORGANOV IN ODGOVORNIH OSEB

Določene naloge na področju varstva pri delu ima vsak član delovne skupnosti. Posebne naloge pa imajo v zvezi z

izvajanjem in pospeševanjem varstva pri delu samoupravni organi in odgovorne osebe. Samoupravni organi so delavski svet, poslovni odbor in drugi odbori in komisije ter direktor kot individualni organ upravljanja. Odgovorne osebe pa so direktor, in drugi vodilni in vodstveni delavci.

Delavski svet organizacije združenega dela ali njenih temeljnih organizacij je najvišji organ samoupravljanja. V okviru svojih pravic in dolžnosti je temeljni samoupravni nosilec nalog glede izvajanja in pospeševanja varstva pri delu. V njegovo delovno področje spadajo zlasti naloge:

- obravnava in sprejema pravilnika o varstvu pri delu in druge splošne akte glede varstva pri delu;
- obravnava in sprejema programe varstvenih ukrepov in sredstev za izvedbo programa;
- najmanj 1 krat na leto obravnava stanje delovnih razmer;
- obravnava letno poročilo o varstvu pri delu in o nesrečah pri delu;
- odloča o organizaciji in delovnem področju službe varstva pri delu;
- obravnava in sprejema ustrezne ukrepe v zvezi s poročilom pristojnega inšpektorja;
- opravlja tudi druge dolžnosti pri izvajanju in pospeševanju varstva pri delu.

Poslovni odbor ali drugi kolektivni izvršilni organi delavskega sveta imajo v zvezi z varstvom pri delu zlasti te pravice in dolžnosti:

- pripravljajo osnutke samoupravnih aktov in programe ukrepov za varstvo pri delu;
- skrbijo, da se izvajajo sprejeti samoupravni akti in programi ukrepov;
- sprejemajo program za nabavo sredstev in opremo za osebno varstvo pri delu;
- sprejemajo navodila za varno delo v določenih tehnoloških postopkih z delovnimi pripravami in napravami oziroma na delovnem mestu;
- sprejemajo program za preglede delovnih naprav in priprav, za ekološke meritve, zdravstvene preglede ter za vzgojo in izobraževanje iz tvarine varstva pri delu;
- določajo delovna mesta s posebnimi pogoji za delo;
- imenujejo komisijo in njene člane za pregled uvoženih priprav in naprav ter za druge preglede in opravila glede varnosti pri delu;
- opravljajo druge izvršilne zadeve glede izvajanja in pospeševanja varstva pri delu.

Odgovorne osebe za izvajanje nalog varstva pri delu so direktor kot individualni izvršilni organ in drugi vodilni ter

vodstveni delavci v organizaciji. Odgovornost in njeno vsebino je treba predpisati tudi v aktu o sistemizaciji delovnih mest.

Direktor organizacije je dolžan skrbeti za zakonitost in je zlasti odgovoren za:

- izvajanje zakona in predpisov o varstvu pri delu;
- izvajanje in izpolnjevanje sklepov delavskega sveta in drugih samoupravnih organov;
- zakonito strokovno delo in ustrezno organizacijo varstva pri delu;
- ustrezno organizacijo in strokovno delo službe varstva pri delu;
- za nabavo varnih delovnih priprav in naprav ter za varno ureditev delovnih prostorov;
- izpolnjevanje glavnih in osebnih obveznosti;
- odloča in določa manjše zneske za nabavo sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu;
- opravlja druge naloge glede varstva pri delu, ki mu jih nalagajo zakon in samoupravni akti.

Vodilni in vodstveni delavci so vsak na svojem delovnem mestu glede na delovne naloge in pooblastila odgovorni zlasti za naslednje:

- izvajajo varstvene ukrepe;
- delovne priprave in naprave kot tudi delovni prostori morajo biti glede varnosti pri delu brezhibni, uporabljati jih morajo namensko;
- na delovna mesta morajo biti razporejeni delavci, ki izpolnjujejo osebne pogoje glede strokovne usposobljenosti in zdravstvenega stanja, prav tako morajo biti poučeni o varstvu pri delu;
- da delavci izvajajo predhodne varstvene ukrepe in uporabljajo predpisana sredstva ter opremo za osebno varstvo pri delu;
- predlagajo uvedbo disciplinskega postopka, zoper tistega delavca, ki ne upošteva varstvenih ukrepov;
- zavarujejo kraj nesreče in ukrepajo vse potrebno, da se raziščejo vse hujše nesreče pri delu, kakor tudi pojavi, ki bi lahko spravili delavce v nevarnost;
- na zahtevo delavcev izvedejo potrebne varstvene ukrepe in o tem obvestijo službo varstva pri delu oziroma odgovorno osebo;
- kontrolirajo če delavci, ki vodijo in nadzirajo delo, dovolj poznajo in tudi izvajajo predpisane varstvene ukrepe;
- opravljajo druge naloge, glede varstva pri delu, ki so v zvezi z njihovim delovnim mestom oziroma naravno delovne zadolžitve.

Dolgoletni načrt končno uresničen

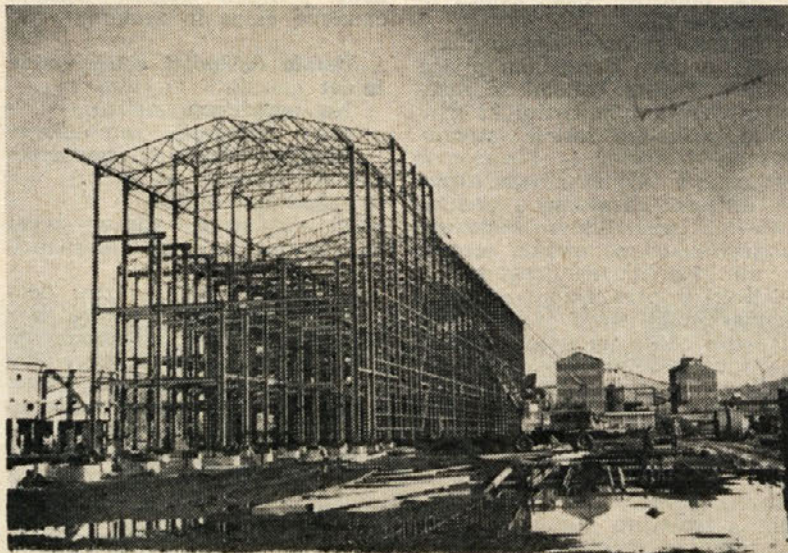
Od otvoritvi nove tovarne titanovega dioksida

V petek, dne 29. junija ob 11. uri je bila uradna otvoritev naše nove tovarne za proizvodnjo titanovega dioksida. Ob otvoritveni slovesnosti so bili navzoči visoki gosti iz Nemške demokratične republike in naše države, in sicer Manfred Flegel, podpredsednik vlade NDR, dr. Anton Vratuša, podpredsednik zveznega izvršnega sveta, Imer Puljo, član zveznega izvršnega sveta, predsednik izvršnega sveta SRS Andrej Marinc, dipl. ing., podpredsednik izvršnega sveta SRS Rudi Cačinovič, predsednik celjske občinske skupščine Dušan Burnik, dipl. ing. in drugi predstavniki družbeno-političnih in gospodarskih organizacij.

V našem podjetju smo načrtovali izgradnjo obrata za proizvodnjo titanovega dioksida že pred dobrimi petnajstimi leti, takrat so naši samoupravni organi tako investicijo tudi odobrili. Toda zaradi pomanjkanja denarja se je uresničitev načrta dokaj zavlekla.

Pred dobrimi petimi leti, ko smo začeli v naši državi resneje razmišljati o vlaganju tujega kapitala v naše gospodarstvo, smo dne 20. aprila 1968 podpisali pogodbo s VVB Lacke und Farben iz Berlina o skupnem financiranju izgradnje tovarne titanovega dioksida, pri čemer je partner iz Nemške demokratične republike prispeval 49 odstotkov sredstev, preostali del, to je 51 odstotkov pa naše podjetje.

Z izgradnjo tovarne smo pričeli 20. januarja 1970 leta. Do 4. aprila letošnjega leta so bila

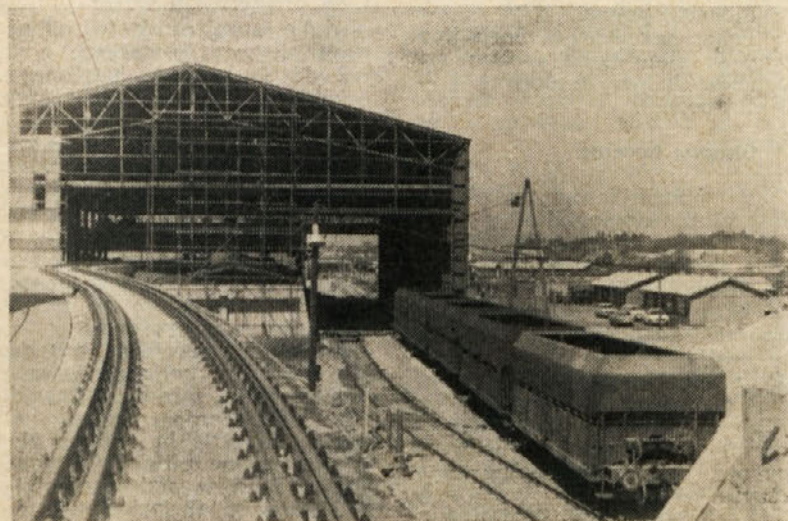
Tako je med izgradnjo izgledal skelet današnje proizvodne hale

Proizvodnja titanovega dioksida zahteva nenehno kvaliteto laboratorijsko kontrolo, ki jo v starem laboratoriju ne bi mogli zagotoviti. Letos je bil zgrajen novi laboratorij, ki ga je na predlog generalnega direktorja otvorila najstarejša (po stažu) sodelavka v laboratoriju Slava Pleterski.

Proizvodnja je stekla. Na sliki: majhna slovesnost v obratu; direktor PE titanov dioksid Jakob Rasprotnik, dipl. ing. se zahvaljuje vsem zunanjim in našim sodelavcem za prizadevno delo

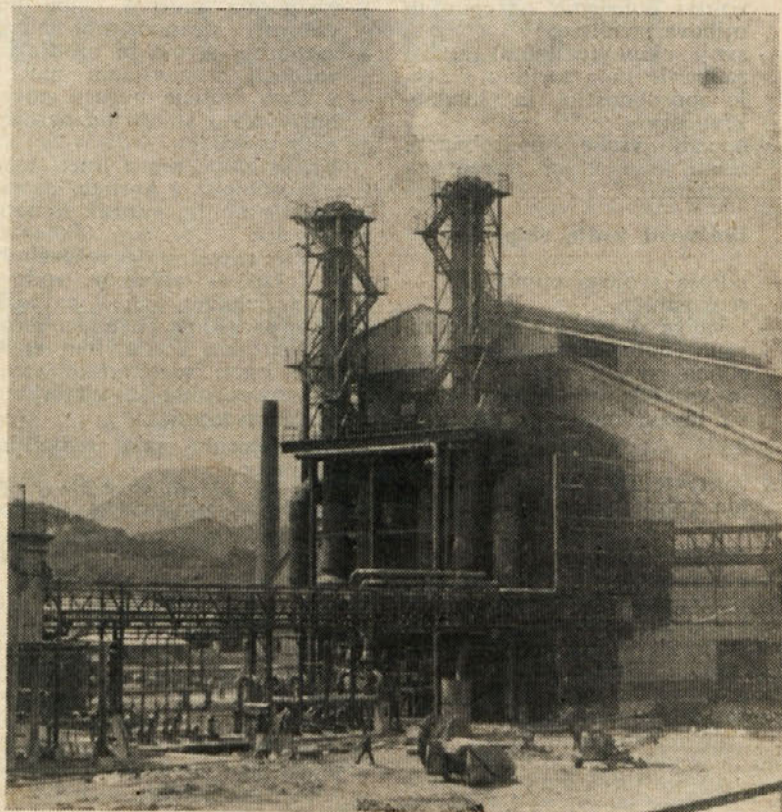

Skladišče ilmenita — osnovne surovine za proizvodnjo titanovega dioksida

v glavnem zaključena vsa gradbena in montažna dela tako, da so lahko začeli s takoimenovanimi hladnimi probami. Ko so bile vse naprave preizkušene in odpravljene razne manjše ali večje pomanjkljivosti, je bil dne 21. maja 1973 v naši novi tovarni izvršen prvi razklop ilmenita z žvepleno kislino, kar pomeni, da je tega dne začela

proizvodnja titanovega dioksida.

Ko bo tovarna začela normalno obratovati s polno kapaciteto, bomo letno proizvedli 25.000 ton titanovega dioksida, katerega bomo več kot polovico prodali v tujino. Bruto dohodek od te proizvodnje bo znašal okoli 250.000.000 dinarjev letno.

Ko je bil, dne 21. maja ob 10. uri in 55 minut uspešno izvršen prvi razklop ilmenita z žvepleno kislino, je stekla proizvodnja titanovega dioksida.

NEVARNOSTI, KI GROZIJO V SODOBNI VOJNI

(Naadljevanje)

Zaradi tega člani reševalnih enot vodji enote oziroma ekipe ne smejo postavljati nepotrebnih vprašanj.

- ne izražajo svojih mnenj, kolikor niso upravičena in strokovna,
- morajo se pokoravati danim navodilom in takoj ukrepati,
- če situacija zahteva morajo pokazati samoiniciativo,
- morajo ostati v skupini, če je mogoče blizu vodje ekipe,
- se morajo koncentrirati pri delu, katerega opravljajo in tam ostati do konca,
- po opravljeni nalogi o delu poročajo vodji ekipe in izdajo naslednje naloge.

3. POTREBNE LASTNOSTI IN VRLINE VODJE EKIPE OZIROMA ODDELKA

Osnovno skupino — ekipo reševalcev vodi vodja ekipe. Njegova dolžnost kot vodje je, da povezuje reševalce svoje ekipe med seboj in vodstvom službe ter drugimi enotami civilne zaščite. Kot vodja je oseba, ki spaja grupo reševalcev v učinkovite ekipe, ki so sposobne opravljati zahtevne naloge, kadar in kjer koli je to potrebno. Dolžnost vodje ekipe je, da poleg popolne izvršitve dane naloge zagotovi v odsotnosti njegovega neposrednega vodje službe organizirano delo, daje navodila za izvršitev nalog in da zajamči popolno in učinkovito izvršitev danih nalog.

- Da vodja ekipe — oddelka uspešno vodi akcijo, mora:
- biti sposoben organizirati delo svoje ekipe tako, da doseže najboljši uspeh in učinkovitost od vsakega posameznika — člana ekipe;
 - imeti karakterne moči pri osvojitvi določenih ukrepov in njihove izvršitve;
 - svoji ekipi (oddelku) nuditi zaupanje in avtoriteto s svojo sposobnostjo in hladnokrvnostjo,
 - opaziti vsake podrobnosti, zlasti tiste, ki so izrednega pomena.

Dolžnosti vodje ekipe so:

- odreja svojega pomočnika — namestnika,
- formira ekipo kot disciplinirano enoto, ki mora biti sposobna izvršiti vsako naporno in komplicirano nalogo v času in na mestu, kjerkoli in kadarkoli se bo to zahtevalo.

4. ORGANIZACIJA DELOVANJA NA TERENU

Kadar reševalna ekipa pride na mesto nesreče, njen vodja prevzame vodstvo pri izvršitvi vseh del reševanja, dokler ga ne zaemlja vodja višji po rangu. Novi vodja reševanja ne sme prevzeti odgovornosti in poslati ekipe na delo, dokler nima popolnega pregleda na terenu in ugotovi naslednje:

- veličino terena na katerem je ekipa delala in kaj je že storila;
- po možnosti imena in na-

slove žrtev, ki so bile evakuirane z ogroženega terena in mseta, kjer so bile najdene;

- verjetni položaj enih žrtev, za katere menijo, da so še zasute in ali je z njimi navezan stik;

- vse podatke, dobljene od upravnika zgradbe, čuvaja oziroma soseda itd.,
- nevarnosti od morebitnih poplav (vodovod) uhajanja plina, požarov, električnega omrežja itd.

- mestnečasne mrtvašnice,
- če je dana okrepljena pijača in v kakšni količini še zasutim žrtvam in tistim ki trpijo poškodbe zaradi stisnjenja;

- če se v bližini nahaja zdravnik oz. zdravstvena služba,
- če ekipa, katero zamenjuje, lahko ostane na terenu, ali jo poklicana drugam.

Kolikor prva ekipa ostane na terenu, vodja nove ekipe razdeli svojo ekipo na polovico. Ena polovica reševalcev do delala pod vodstvom namestnika vodje ekipe, druga pod vodstvom vodje ekip, ki razen tega vsklajuje delo obeh ekip v celoti. Ena taka formirana ekipa predstavlja pomoč, ker zajame ljudi, ki temeljito poznajo ogroženi teren in že poznajo osnovno znanje v reševanju.

Nadalje naloge vodje ekipe na terenu:

- izvršuje dane naloge brez predlaganja pomoči od drugih, ki z navodili ni predvidena;
- opazuje pojave na terenu in o tem obvešča;
- loči važno od manj važnega dela, to je vrstni red dela po najnostih stopnjah;
- ukrene vse potrebno pri načinu reševanja, transporta ranjencev, reševalnih delih, zaščitnih ukrepov itd.,
- razporeja moštvo ekipe po važnosti postavljenih nalog;
- razporeja stroje in orodje po važnosti postavljenih nalog;
- v času izmene poroča novemu vodji o stanju na ogroženem področju.

Vodja ekipe mora imeti takšno sposobnost in vrline, da je istočasno tehnik, svetnik in nadzornik del.

Vodje tehnično — reševalnih enot (ekip — oddelkov, vodov, čet) se določijo izmed najboljših pripadnikov tehnično-reševalne službe. Vodje teh enot morajo imeti vsestransko strokovno sposobnost in nanje ter ustrezne lastnosti.

1. Kot reševalci sami temeljito poznajo:

- gašenje začetnih požarov in gašenje požarnih bomb,
- operacije reševanja zasutih;
- čiščenje in odstranjevanje ruševin;
- nudenja prve pomoči,
- reševanje in transport ranjenih in
- izpolnjevanje kartonov mrtvih in ranjenih.

2. Kot vodje:

- spoštujejo in v celoti izvršujejo dane naloge,
- smejo prevzeti odgovornost reševanja,
- imajo avtoritete da se njihove zahteve in povelja v celoti izvršuje,
- da so sposobni oceniti napore reševalcev.

Vodja vodov mora imeti poleg navedenih lastnosti še:

- popoln pregled nad delom svojih 30 ljudi,
- sposobnost ocene terena na katerem je potrebno ukrepati
- hitrost pri odločanju.

Vodje ekip (oddelkov) in vodov delajo skupno s člani ekip in vodov in morajo biti v vsakem primeru vzgled ostalim članom ekipe in drugim;

Ostale dolžnosti vodij vodov in čet

- Na ogroženem mestu:
- mora delovati samoiniciativno v odsotnosti neposrednega vodje,
 - razporeja ekipe,
 - določa mesta, kamor bodo transportirani ranjeni in mrtvi,
 - vsklajuje in nadzira delo ekip in
 - odgovarja pred štabom civilne zaščite o izvršitvi danih nalog, biti mora sposoben v vsakem času nuditi točne podatke in pregled o številu žrtev, vrsti rušenja in ogroženosti, napredovanju del, ki so v teku, o časovnem trajanju reševalnih del, položaju prve pomoči in prisotnosti drugih organov na ogroženih mestih.

C. OSEBNA IN SKUPNA OPREMA, ORODJE IN STROJI TEHNIČNO — REŠEVALNE SLUŽBE

Osebna oprema reševalca

Jasno je, da bodo tehnično reševalne ekipe delovale v pogojih slabega zraka zaradi prisotnosti trupel v ruševinah, prahu in škodljivih plinov, še posebno v kontaminiranih ruševinah, zato mora vsak član tehnične reševalne enot pred odhodom na reševanje iz ogroženega področja imeti nasledno zaščitno opremo:

- obleko civilne zaščite in zaščitni šlem,
 - univerzalno zaščitno masko,
 - zaščitno obleko za delo v radiološko - biološko - kemičnih pogojih,
 - osebni dozimeter,
 - osebni pribor za dekontaminacijo,
 - baterijske svetilke,
 - respirator,
 - osnovni material za prvo medicinsko pomoč.
- Poleg navedenega mora imeti vsak član ekipe osebno vrvi debeline 10 mm in dolžine 4 — 5 metrov.

Skupna oprema

V pomanjkanju specialnih reševalnih avtomobilov, s katerimi bi naj razpolagala vsaka ekipa za prevoz ekipe s kompletno osebno in skupno opremo, se v te namene uspešno lahko uporabi adaptirani tovorni avto nosilnosti 3 — 5 ton s cerado in montiranim vitlom. V večini primerov bo to redno vozilo za opremo ekipe, kajti za takšno improvizacijo vozila se povsod realne materialne možnosti.

Vsaka tehnična reševalna ekipa, določena za reševalna dela, na ogroženem področju, mora imeti motorno vozilo in na-

slednjo skupno opremo:

Za reševalna dela z višine:

- razstegljivo lestev,
 - kratko lestev na sestavo na štiri dele,
 - kljukaste lestve 2 komada,
 - gasilske pasove 4 komadi,
 - enojni, dvojni ali trojni škripec s 3 konepeljskimi vrvi debeline 20 mm, dolžine od 50 do 60 m in 8 vrvi dolžine 12 — 15 m, debeljine 10 mm.
 - po možnosti gasilsko platno.
- Za delo v ruševinah, prodiranje v ruševinah in skozi ruševine:

- ročna dvigalka (vinta) mehanična ali hidravlična z nosilnostjo 10 — 15 ton in eno z nosilnostjo do 5 ton,
- železne trinožno stojalo za delo s škripci,
- železne vzvode 3-4 kom.,
- komplet orodje za ročno prebijanje zidov 1 kladivo 3-4 kg težko kladivo, 2-3 prebijače (2-3 komplete)
- mizarско tesarsko orodje (ročne in dolge žage, motorno žago, kladivo 3-4 kg, sveder, vzvode za trganje podov-meter, pilo za les, tesarske sekire in pribor za oštrenje,
- električno orodje (gumirane izolacijske rokavice za napetost 300 V in izolirne klešče, pribor za izoliranje, gumirane podloge in drugo,
- škarje za rezanje betonskega železa 1 — 2 kom.,
- inštalatersko orodje in pribor,
- kompresor z orodjem — prenosni ali prikolnični,
- motorno žago,
- acetilenski varilni aparat za rezanje kovin,
- prenosno motorno brizgaliko,
- krampe 3 — 4 kom., lopate 3 — 4 kom., 6 — 8 veder za odnašanje prahu,
- Dreger aparat 2 — 4 komada za delo reševalcev v zastrupljenem prostoru.

Za oskrbo in prenos ranjenecv:

- 3 do 4 zaščitne maske za ponesrečene,
- nosila za ranjene 2 — 4 komada,
- posteljne deke za pokrivanje ranjencev 8 — 10,
- od 3 do 4 torbice s priborom za nudenje prve pomoči.

Za vzdrževanje zveze:

- radio sprejemnik in oddajnik za zvezo s štabom,
 - 2 do 3 poljska telefona s kablom za zveze v ruševinah
- Poleg navedenih sredstev mora biti ekipa preskrbljena s torbico, z blokom in priborom za pisanje s 3 — 4 parov usnjenih ščitnikov za kolena, 3 — 4 pare gumijastih škornjev, 3 — 4 čutarice za vodo in vrvi bele barve dolžine 30 — 40 m za označbe poti, skozi katere se reševalec giblje skozi ruševine.

Da bi bila navedena oprema in orodje čim bolj nameščena v avtomobilu zaradi maksimalnega izkoriščanja prostora je potrebno orodje in oprema zložiti v ustrezne zaboje. Lestve se lahko zložijo na pod avtomobila — karoserije ali pričvrstijo na straneh, kompresor kolikor ima prikolico, priključimo za avto,

(Nadaljevanje prihodnjč)

Dobre perspektive

Cinkarna in Tehnomercator podpisala pogodbo o poslovnem tehničnem sodelovanju

Na podlagi večletnega uspešnega poslovnega sodelovanja sta podjetji Cinkarna in Tehnomercator podpisali pogodbo o poslovnem tehničnem sodelovanju, katero so poprej odobrili samoupravni organi obeh podjetij.

Podpis te pogodbe pomeni tesnejše povezovanje trgovine in industrije, predvsem na doma-

njih sredstev, koriščenje raznih uslužnostnih dejavnosti in ne nazadnje skupno vlaganje sredstev v osnovna in obratna sredstva.

Generalni direktor Cinkarne Franjo Klinger, dipl. ing. je ob slovesnem podpisu pogodbe o poslovnem — tehničnem sodelovanju dejal: »Skladen razvoj obeh panog, medsebojno zblizevanje in iskanje takih oblik sodelovanja, ki zagotavljajo boljše poslovne rezultate obeh pod-

jetij in optimalno koriščenje sredstev, je edina pot hitrejšega napredka.«

V Sloveniji ni trgovskega podjetja, ki bi povezovalo kemijsko industrijo, ta vrzel pa se kaže v vsej Jugoslaviji. Zato načrtuje Tehnomercator v svojem razvojnem programu povečanje svoje trgovske dejavnosti na kemijskem področju. Direktor Tehnomercatorja Stanko Selšek je dejal, da so dani vsi pogoji za uspešen razvoj na tem področju, kar zagotavlja skupen nastop obeh podjetij in sposoben mlad strokovni kader.

Podjetji sta ustanovili sedemčlanski koordinacijski odbor, ki bo rgotavljal potek poslovanja, nadalje usklajeval komercialna in finančna vprašanja, ter reševal še druge naloge.

Direktor Tehnomercatorja Stanko Selšek govori o pomenu skupnega sodelovanja obeh podjetij

Slovesen podpis pogodbe o poslovnem-tehničnem sodelovanju med Cinkarno — Celje in Tehnomercatorjem

čem tržišču (prodaja naših proizvodov, nakup reprodukcijskega materiala), nadalje zunanje-trgovinsko sodelovanje (nabava potrošnega materiala iz uvoza), racionalnejše koriščenje obrat-

Gledališki abonma za delavsko mladino

Maja so se sestali predstavniki Slovenskega ljudskega gledališča Celje, Zveze mladine Celje in Kulturne skupnosti Celje ter se dogovorili, da bo celjsko gledališče v okviru kulturne akcije v letošnji jeseni ob začetku gledališke sezone 1973/74 razpisalo poseben abonma za mladino iz delovnih organizacij. Mladinci, ki se bodo vpisali v ta abonma, bodo imeli popust na običajno ceno abonmaja. Za ta abonma bo predviden poseben izbor uprizoritev, ki bo dostopen najširšemu krogu delavske mladine. Posebne omembe vredno je, da bodo pri organizaciji abonmaja upoštevali tudi zaposlitev delavske mladine v različnih izmenah. Zato bo ta abonma imel dve predstavi vsake uprizoritve. Kdor ne bo mogel zaradi svoje delovne izmene na prvo, bo s svojo vstopnico lahko šel na drugo predstavo istega abonmaja, ki bo teden dni kasneje, ko so delovne izmene zamenjane.

VIŠINA ZAMUDNIH OBRESTI

Z uvedbo o prenehanju veljavnosti odredbe o zamudnih obrestih (Ur. l. SFRJ št. 58/72) so prenehali veljati predpisi Odredbe o zamudnih obrestih (Ur. l. SFRJ 5/57, 19/58 in 50/59).

Z uredbo razveljavljene odredbe je bila poleg ostalih določb predpisana obveznost dolžnika, da plača upniku zamudne obresti, če zamudi v plačilu dolga. Kolikor je bil upnik združna ali gospodarska organizacija, je bilo določeno, da plača dolžnik upniku zamudne obresti v dogovorjeni višini, (s pogodbo določeni) pri čemer stopnja zamudnih obrestih ne sme presegati 12% letno, če v pogodbi ni drugače dogovorjeno, sicer veljajo 8% zamudne obresti.

Glede na to, da je z omenjeno odredbo prenehala veljavnost odredbe o zamudnih obrestih, z drugimi predpisi pa ni ničesar določeno glede pogodbenega dogovarjanja o zaračunavanju zamudnih obrestih med gospodarskimi organizacijami, se v praksi postavlja vprašanje, če se lahko gospodarske organizacije prosto dogovarjajo o višini zamudnih obrestih.

Zaradi pravne praznine, ki je nastala s predmetno odredbo, so na razširjeni seji Vrhovnega gospodarskega sodišča

sprejeli naslednji sklep, ki ga bodo do zakonske ureditve tega vprašanja uveljavljale pri sodnih sporih Okrožna gospodarska sodišča:

»Vse dokler se ne doseže ustreznih družbeni dogovor o višini zamudnih obrestih, ki jih bodo lahko zaračunavale gospodarske organizacije v medsebojnem prometu, oziroma banke na odobrene kredite, ali dokler se ne sprejme ustreznih predpis, ki bo urejeval to tematiko, bodo OGS sodišča nadaljevala dosedanja sodno prakso v naslednjem:

1. Sodišča ne bodo nudila sodne zaščite pogodbam v tistem delu, s katerim se predvidevajo višje zamudne obresti 12%, ne glede na obliko, s katero so te zamudne obresti predvidene (redne, zamudne, kazenske, sodelovanje v dobičku, provizijo itd.)
2. Kolikor višina zamudnih obrestih ni dogovorjena s pogodbo, se uporablja stopnja 8% zamudnih obrestih. Dosedanja praksa gospodar-

skih sodišč se menja v primeru, da so dolžniki druge osebe, ne gospodarske organizacije, temveč privatniki, toliko, da veljajo stopnje zamudnih obrestih, ki so navedene pod točko 1 in 2 tudi za te osebe.

Zaračunavanje zamudnih obrestih na obresti s strani gospodarskih organizacij, sodišča tudi v prihodnje načelno ne priznavajo, tako kot jih niso do sedaj.

A. P.

PE morajo predložiti programe

Centralni delavski svet je na svoji 1. redni seji dne 30. maja 1973, ko je imenoval direktorje na novo ustanovljena vodilna delovna mesta, sprejel in potrdil tudi predlog družbenopolitičnih organizacij, da morajo vsi direktorji poslovnih enot in sektorjev pripraviti in samoupravnim organom predložiti programe dela svojih poslovnih enot in sektorjev.

V svojih programih morajo direktorji sektorjev in PE zajeti tudi družbenopolitično delo in delo samoupravnih organov v poslovnih enotah. V prihodnje bodo morali direktorji sektorjev posvetiti več pozornosti družbenopolitičnim organizacijam in samoupravnim organom v podjetju.

Nadalje je centralni delavski svet sprejel tudi sklep, da morajo direktorja poslovnih enot izdelati okvirne programe za nakup osnovnih sredstev, za katere menijo, da jih je nujno potrebno v tem letu, oziroma pri-

hodnjih letih nabaviti. Te programe nabave osnovnih sredstev naj najprej obravnavajo delavski sveti poslovnih enot, nato pa bi skupni predlog potreb osnovnih sredstev za poslovne enote obravnavali na seji CDS.

Vsekakor pa je potrebno za vsak nov stroj (ko ne gre nadomestilo) izdelati elaborat, rentabilitetni izračun, prikazan pa mora biti tudi vir črpanja finančnih sredstev.

Nedvignjeni osebni dohodki iz leta 1970

Obveščamo vse spodaj imenovane tovarišice in tovariše, naj dvignjejo v blagajni podjetja osebni dohodek iz leta 1970. Ti osebni dohodki morajo biti izplačani do 30. septembra 1973, sicer bodo zapadli v korist podjetja.

Aletič Redjep jan. 13,30, Alič Husein marec 41,80, Arivuk Dragoljub april 93,70, Arnšek Franc april 5,70, Antonjevič Dragotin jun. 37,80, Andročec Vinko julij 10,80,

Bilič Spasoje jan. 134,70, Bilič Spasoje feb. 72,80, Bele Janez marec 30,60, Bartolič Blaž april 14,80, Barbulovič Simiša maj 1,00, Beganovič Novalja junij 40,50, Bombač Andrej junij 40,50, Bedenik Janez julij 41,80, Brglez Ivan julij 41,80, Bele Anton avg. 41,80, Belej Anton avg. 41,80, Božič Vlado avg. 41,80, Bjednički Tomo avg. 41,80, Brežnik Ivan avg. 8,55, Borovički Franjo sept. 40,50, Baniček Vladimir dec. 0,10,

jan. 84,70, Kadič Huse feb. 61,60. Kliko Ahmed feb. 37,80, Kralj Avgust feb. 446,40, Krejčič Marko feb. 37,80, Kolar Anton marec 41,80, Kores Jože marec 30,60, Kralj Avgust marec 29,70, Kociper Franc april 0,50, Kociper Franc april 42,10, Kadič Huse maj 41,80, Kos Mihajlo maj 1,00, Kozel Stefan maj 41,80, Krstič Danilo maj 41,80, Krušič Ivan maj 41,80, Kovačič Ivo maj 41,80, Kovačič Peter maj 0,50, Kugler Alojz maj 41,80, Karajič Zuhdija junij 114,80, Krickovič Jova junij 15,70, Kos Mihajlo junij 40,50, Kociper Franc junij 40,50, Kumer Franjo junij 40,50, Krickovič Jovan julij 41,80, Kitak Franc julij 41,80, Ko-

opold nov. ak. 350,00.

Nuhanovič Kemal jan. 94,40, Necič Zivorad feb. 37,80, Novak Jože junij 36,50, Novak Nikolaj junij 40,50, Novak Franc 980,00.

Otorepec Adolf junij 4,30, Osmanovič Djemal julij 41,80, Osmanovič Osman avg. 41,80

Piki Emil feb. 24,90, Počkovič Milorad marec 17,25, Paunovič Božo april 4,40, Paunovič Božo april 55,20, Plevčak Anton maj 41,80, Plevčak Franc maj 181,70, Pogelšek Stanko maj 1,00, Pavčak Franc junij 35,90, Pavlič Ivan julij 41,80, Pezdovšek Jože julij 41,80, Papež Josip avg. 41,80, Pauškič Milorad avg. 0,80, Potočnik Anton sept. 40,50, Pauškič Milorad sept. 40,50.

Rihar Albin marec 41,80, Rupnik Janez april ak. 100,00, Rizman Martin april 4,00, Rančigaj Leopold april 41,80, Rošar Vinko april 12,00, Redžep Rižani maj 41,80, Režek Josip maj 55,40, Rošar Vinko maj 41,80, Režonja Jože maj 41,80, Rožič Ivan maj 264,70, Rožič Ivan junij 40,50, Rakovič Fehim sept. ak. 200,00, Rakovič Fehim sept. 22,60, Repas Borislava sept. 40,50,

Selimovič Đeval jan. 41,80, Suša Vladimir jan. 6,10, Sečić Simon feb. 138,10, Spahič Jusufi feb. 29,00, Stancer Ljudmila feb. 37,80, Selič Franc marec 41,80, Siladži Josip marec 123,00, Simič Lazar marec 12,00, Sinanovski Cvetko april 133,40, Sinanovski Cveto april 30,00, Siladži Evgen ak. maj 100,00, Siladži Evgen maj 119,00, Sekulič Josip maj 202,35, Sečić Mijo maj 41,80, Ing. Sendlbah Franc jun. 39,10, Sildži Evgen junij 40,50, Strojini Drago junij 40,50, Senica

Konrad 13,20, Sahiti Ljah avg. 41,80, Slekovič Vinko avg. 41,80, Stojčić Joso sept. 40,50, Srbič Marjan sept. 91,50, Simonovski Cvetko sept. 353,40.

Skorc Ernest junij 47,20, Seško Cvetko feb. 37,80, Spes Tone marec 10,80, Sajatovič Slavko maj ak. 200,00, Salamon Miha junij 40,50, Spiljak Mehmed junij 40,50, Simanovič Rudi julij 41,80, Seremet Beriša julij 94,90, Simanovič Smajl sept. 88,20, Sajnovič Stojan sept. 61,30, Solje Djemal sept. 40,50, Skvarc Rudolf sept. 40,50, Sukalo Ostoje sept. 128,60, Šabič Ljuban dec. 0,90, Sredinšek Alojz julij 41,80, Seljič Salko julij 41,80, Sajnovič Frida julij 41,80.

Talevski Trajan jan. 105,90, Tančevski Trajan feb. 0,50, Tovornik Alojz marec 41,80, Tadič Tomo april 81,00, Tadič Tomo april 23,90, Turnšek Mihael april 30,00, Tasič Milorad maj 447,55, Tunjič Anton junij 3,30, Tratnik Rudi julij 120,00, Trnovšek Janez avg. 229,55.

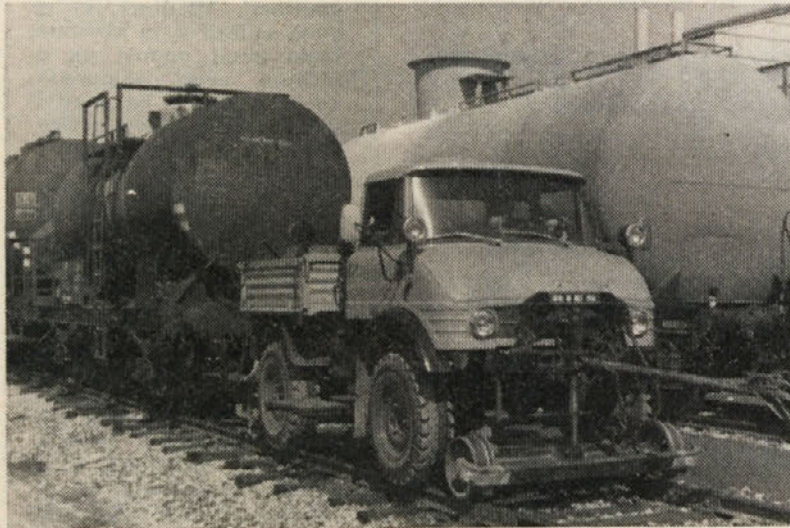
Vukman David seb. 37,80, Vrečko Mirko junij 40,50.

Zdolšek Ivan jan. ak. 200,00, Zupanc Ivan jan. ak. 100,00, Zdolšek Karel junij 40,50, Zeka Nedjip junij 94,80, Zema Kameri julij 185,90, Zeka Nedjip avg. 41,80.

Zlavs Jože jan. ak. 200,00, Zafran Stanislav feb. 39,10, Znidar Marija maj 19,70, Znidar Valentin maj 178,40, Znidar Marija junij 128,30, Zlaus Anton avg. 35,10, Zuraj Alojz sept. 40,50.

Weinmüller Roman junij 40,50, Dinulovič Velimir julij 41,80, Dečman Marjan avg. 118,00, Dakič Ilija avg. 41,80, Đurič Stevo sept. 115,10.

SKUPAJ 19.473,95

Dolga leta smo imeli težave s premikanjem vagonov po naših industrijskih tirih. Letos smo ta problem rešili z nakupom premikalnega stroja, ki se lahko premika po tirih in po cesti. Na sliki: »dvoživka« premika cisterne v novem delu tovarne

Cajhen Marija jan. 41,80, Cakič Husnije jan. 91,80, Centrih Peter julij 307,40, Cakič Nedir jan. 41,80, Čiča Vladimir feb. 32,40, Čudovan Drago marec 152,40, Čičič Peter maj 243,00.

Dukelič Ilija maj 41,80, Djombič Safer junij 40,50, Drogenik Egon junij 40,50, Dinulovič Velimir junij 31,80, Dorič Dulaga junij 12,40.

Edl Josip feb. 22,50, Fister Ivan marec 29,80, Frece Vincenc april ak. 100,00, Frece Vincenc april 66,80, Frece Vincenc april 45,10, Filidžanovič Miodrag avg. 41,80, Flis Pavla avg. 41,80.

Gaši Radif jan. 41,80, Gučati Bajram april 39,30, Gučati Bajram april 30,40, Goršek Stane julij 251,30, Grlica Viktor avg. 41,80, Grčar Alojz sept. 39,10, Gal Slavko okt. 269,80, Gilič Slavko okt. 177,50.

Halili Jahin feb. 35,80, Horvat Ivan feb. 103,70, Husejnovič Časim junij ak. 150,00, Hajdari Murnej junij 40,50, Humski Ivan sept. 40,50.

Ibrič Hamzalija feb. 124,60, Ibrič Hamzalija marec 41,80, Ibiš Serimel april 45,50, Italo Mile maj 24,30, Imenšek Alojz junij 40,50, Ibrisimovič Selim jul. 41,80, Injac Zivko sept. 1,80.

Jujič Saban feb. ak. 100,00, Jančič Franc feb. 29,60, Jujič Saban feb. 51,80, Jurak Jože april 56,80, Jujič Seifo april 41,80, Jokič Ristan maj ak. 200,00, Jezernik Jože maj 41,80, Jodacijevič Marjan maj 41,80, Jevtič Spasoje maj 41,80, Jovanovič Dragoljub maj 6,10, Jujič Saban maj 41,80, Jujič Ristan maj 6,90, Jovano Blagoje junij 227,00, Jukič Ristan junij 40,50, Jovan Gretica avg. 28,70, Jerin Jurček nagr. 130,00.

Kolarič Jože jan. 41,80, Kralj Avgust

vačič Ivo julij 107,60, Kastelic Franc julij 41,80, Kokotec Jurij julij 41,80, Kuri Nijaz julij 41,80, Kvakič Nijaz julij 41,80, Krušič Franc avg. ak. 300,00, Kajzer Franc avg. 41,80, Korez Anton avg. 1,10, Korošec Marjan avg. 41,80, Krajšek Mirko avg. 65,80, Kitak Avgust avg. 5,20, Kovačević Mohamed sept. ak. 97,00, Krobot Martin sept. 40,50, Kosi Franc sept. 24,50, Krstič Martin ngr. 250,00, Krstič Martin ngr. 125,00.

Lekič Ivica feb. 37,80, Lazarevič Milan maj ak. 150,00, Leskovšek Jože maj 41,80, Lokan Albin maj 41,80, Lazar Drago junij 1,70, Leskovšek Franc junij 40,50, Lazar Drago julij 41,80, Ljumi Fazli avg. 41,80, Leskovar Stane sept. ak. 100,00, Lajh Pavel sept. 40,50.

Mandič Nebojša, jan. 211,00, Marič Milomir jan. 302,20, Mušatevc Ivan jan. 370,90, Milosavljevič Zivorad jan. 28,30, Mandič Nebojša feb. 37,80, Milosavljevič Bogoslav feb. 0,40, Mrkaljevič Bajro feb. 37,80, Milosavljevič Bogo marec 22,90, Majkovič Hilmiša marec 5,60, Marinič Dragiša april ak. 50,00, Marič Avguštin apr. 18,70, Marinovič Dragiša april 3,90, Martek Ivan maj 41,80, Mujkič Abdulah maj 5,20, Majdazič Stjepan junij 40,50, Miljevič Jovanka junij 2,20, Mlakar Franc junij 40,50, Mitevski Dančo junij 102,70, Mlinarič Alojz junij 40,50, Mulej Blaž junij 40,50, Martinovič Stjepan julij 32,80, Miljevič Jovanka julij 82,90, Markovič Ante avg. 200,60, Mojžes Fanika avg. 83,70, Miljevič Jovanka avg. 41,80, Miljevič Cveto avg. 41,80, Mlakar Franc avg. 184,20, Marinčević Stjepan avg. 41,80, Marič Mijo sept. 279,50, Majkovič Miloš sept. 1,50, Manič Pero nov. ak. 92,20, Mlakar Le-

UPOKOJENCI

Ali ste že vložili zahtevek pri Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja — vsi tisti:

- ki vam je bila odmerjena invalidska ali starostna pokojnina po osnovi osebnega dohodka, doseženega v zadnjih dveh letih pred upokojitvijo, da se vam naj ponovno odmeri pokojnina po 5-letnem povprečju;
- ki imate skupno priznane pokojninske dobe 6 ali več mesecev nad celo leto, da se vam tudi za 6 mesecev prizna pokojnina — 1 %
- ki imate več kot 40 let pokojninske dobe moški oziroma več kot 35 let ženske in borci več kot 35 let moški oziroma več kot 30 let ženske, da se vam poveča pokojninaza vsako prekoračeno leto za 1 %.
- ki ste bili invalidsko upokojeni po 55 oziroma ženske po 50 letu starosti, da se vam prizna invalidski dodatek,
- ki ste po 14. 1. 1967 utrpeli telesno okvaro zaradi bolezni ali nezgode izven dela, da se vam prizna invalidnina za telesno okvaro.

Zahtevek naj vložijo tudi upokojeni, ki jim po prejšnjih predpisih, veljavnih do 31. 12. 1973 ni šla pravica do varstvenega dodatka ali pa jim je bila odmerjena po nižjem odstotku, kot bi jim šla po novih predpisih in tisti, ki jim po prejšnjih predpisih ni šla pravica do dodatka za pomoč in postrežbo.

Upokojeni, ki bodo vložili zahtevek po 30. 6. 1973 jim bo odmera po novih predpisih priznana od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahtevka.

Slab obisk strokovne knjižnice

Kakor vsaka večja delovna organizacija, ima tudi Cinkarna svojo strokovno knjižnico, ki je v primeru z drugimi velika, prostorna in svetla, tako, da je v njej dovolj prostora za več ljudi hkrati, ki želijo študirati ali pa svoje znanje izpopolniti. Žal pa ni tako.

Kje so vzroki za tako slab obisk knjižnice? Kaj ljudje pričakujejo s strani knjižnice?

To so vprašanja, ki se že dolgo pojavljajo med nami, vendar jih doslej nihče ni poskušal razvozlati. Ali res ne moremo v tako številnem kolektivu vzpodbuditi vsaj tretjino ljudi, ki bi imeli interes, da knjižnica še posluje in služi interesu nas vseh. Je vse to gradivo, ki je tukaj zbrano v nič manj kot tridesetih letih zgolj za okras? Potem pa je res najbolje knjižnico zapreti, ključ pustiti pri vratarju, kjer ga lahko vsak dobi in stvar bi bila rešena. Vendar pa ne gre vse tako preprosto. Seveda najlaže se je obrniti stran ali pa delati po že ustaljenih navadah. Vem, da marsikoga med nami zanima, kaj je novega v svetu na področju kemije, metalurgije, grafike in ostalih panog, ki so pri nas zastopane. Čeprav nismo vsi posredno udeleženi pri kateri od teh panog, pa bi nas vendarle moralo zanimati, kako smo v teh stvareh napredovali, v razmerju z ostalimi proizvajalci naše smeri.

Med nami je tudi veliko mladih, ki so komaj končali šole, kar pa še ne pomeni, da so s seboj prinesli vse znanje, ki jih bo potrebno pri opravljanju njihovega dela. Človek se mora vse življenje učiti, izpopolnjevanje in šele tak človek, ki je vedno bolj ali manj seznanjen z dogajanjem okoli sebe, bo lahko delo opravljal v svoje in v splošno zadovoljstvo.

Sprašujem se, zakaj imamo toliko naročenih revij, ko pa so vse skoraj neizkoriščene, če pa so že, pa še to le enostransko. Moje osebno mnenje je, da bi bilo mnogo bolje, če bi revije ostale v knjižnici in bi jih prišli zainteresirani pregledat v knjižnico, kajti tako bi revija še nadalje ostala v knjižnici in bila dostopna še ostalim. Nobene revije nimamo naročene v več izvodih. Med drugim pa bi se seznanili tudi z revijami, katere skoraj nikoli ne dobijo v roke.

Poleg revij, ki jih imamo naročene, pa prihaja v knjižnico tudi veliko propagandnega materiala, ki se nekaj časa pomika po knjižnici, nato pa konča med odpadnim materialom. Če namreč malo bolje pregledamo tak material, marsikdaj med takimi reklamami najdemo kaj zanimivega. Seveda pa nas vedno in povsod spremlja in preganja čas. Vendar pa vem, da bi si vsak izmed nas, pa naj bo to delavec ali inženir, vzela uro časa v tednu, ki bi ga posvetil obisku v knjižnici in se seznanil z novostmi. Zaradi tega njegovo delo gotovo ne bo trpelo.

Kaj pa knjige, to večno bogastvo vsakega naroda? Tudi mi jih imamo in to veliko, vendar pa je med temi knjigami največ starih knjig, ki pa imajo še vedno svojo prvotno vrednost, čeprav so stare. Zadnja leta sicer ne naročujemo več toliko knjig, kar pa jih, se takoj razkropijo in potem ležijo po po-

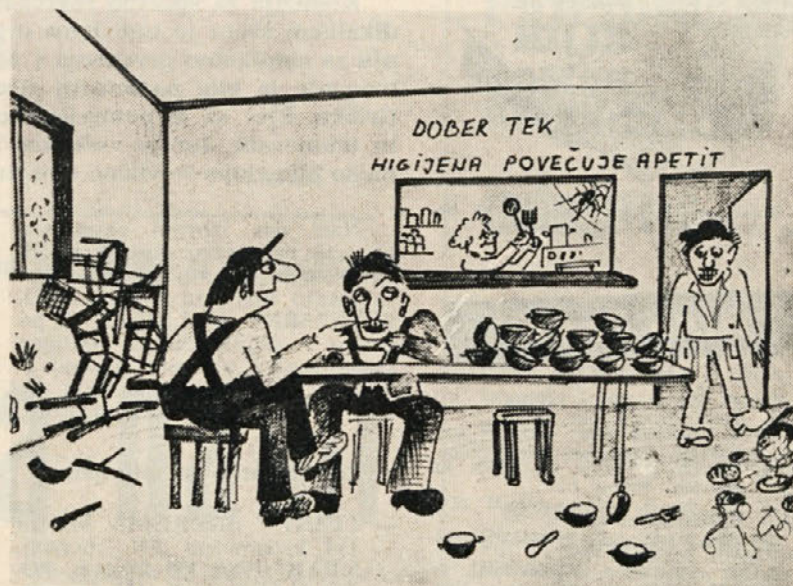
sameznih obratih, delavnicah ali pisarnah.

Zato prosim vse, ki imajo pri sebi knjige iz naše knjižnice in jim vsak dan »nujno« niso potrebne, da te knjige vrnejo, kajti le tako bo knjiga vsestransko uporabna, če bo dostopna širšemu krogu uporabnikov. V našem interesu je, da knjiga kroži, uči in vzpodbuja ljudi, ne pa da leži v predalu.

Tako, le s skupimi besedami sem vas hotela seznaniti z vlogo naše strokovne knjižnice. Če se vsaj malo zamislimo, spoznamo, da brez knjižnice vendarle ne moremo biti in da nam je v vsakem oziru potrebna. Le malo več volje in spodbud z vaše strani in rezultat bo gotovo razveseljiv za vse nas.

HELENA ZAGVOZDA

KARIKATURISTOV POGLED V NAŠ BIFE

Po inventarju sklepam, da so v naši jedilnici snemali odličen kavbojski film

URADNI TOČKOVALEC

Nekega večera sem dobil obisk. Prišel je star znanec, absolvent gradbeništva. »Bi rad kaj zaslužil?« me je že na pragu presenetil. »Kdo pa danes ne mara denarja?« sem se iskreno začudil. Povedal mi je, da dela honorarno kot uradni točkovalec stanovanjskega podjetja in ker je jutri privatno zadržan, ga lahko zamenjam in si prislužim kakšen dinar. Dal mi je izkaznico, razložil točkovoalno proceduro in mi ob slovesu zabičal: »Če te kdo kaj vpraša, si jutri absolvent gradbeništva Tine Koren.«

Prva starnka je bil osemdeset letni dobrodušen starček, gospod Sluga.

»Sem uradni točkovalec stanovanjskega podjetja...«

»Gospod, le naprej«, je bil vljuden in mi razkazoval prostore. »Kako urejeno stanovanje!« sem skušal biti prijazen.

»Urejeno? Mladi gospod se vendar šali. Tu ni telefona, stropne poglejte, kako je pozimi hladno, stene so tanke, sosedi so nemogoči, hišnica ni kaj prida, zaradi nemogočega hrupa sem naglušen, penzije so premajhne, za koliko boste podražili stanovanje, še za rajnkega Franca Jožefa...«, mi je razlagal, medtem, ko sem pisal: »Okna... tri točke, stene... dobro ometane, električna napeljava... Skupaj sto dvajset.« »Se podpis, prosim!« in že sem od drvel novim strankam nasproti.

Zadnje stanovanje. Zopet razočaranje. Le kje neki stanujejo tudi mlajše žene? Saj vendar ne točkujem v domu upokojevcev. Morda sem v mladosti preveč bral zabavni tisk o mlekarkah, elektrikarjih, poštarjih in točkovoalcih ter o mladih vdovah, ločenkah in drugih ženah, željnih avanture. Tudi ta gospa je bila upokojenka, prijazna in radovedna. Po tankih stenah, nemogočih stanovalcih, višjih stanarjih in po tej prekleti draginji me je vprašala: »Kaj pa študirate?«

»Ke... Mmm... Gradbeništvo!« sem se zlagal. »Ooo, potem pa poznate profesorja Staniča. Moj brat je.« »Veste gospa, jaz študiram visoke gradnje in ga ne poznam.« »To je pa čudno! Saj vendar predava na visokih gradnjah. Nek študent, ki je točkoval pri prijateljici pa ga je poznal. Kako se že piše... Tine Koren bo!«

»Sem se že spomnil. Saj je malo starejši dobro ohranjeni možak. In kakšen strokovnjak je za nebotičnike! Kaj ga ne bi poznal, le spomnil se nisem. Sedaj predava le še na tretji stopnji, tako je napredoval.« »Ste za kavico? Takoj bom skuhal. Vam prinesem še sendvič? Da niste lačni? Dajte no dajte! Ko sem bila

jaz mlada, sem imela apetit, da je bilo kaj. Pa kako sem bila fejest. Stiriindevetdeset kil sem imela in skoraj ni bilo moškega, ki se ne bi ozrl za mano. Razen tistih seveda, ki se po polnoči zbirajo na postaji.«

Jedel sem izdaten sendvič in ga zalival s kavo. Danes že s štirinajsto kavo, tako so ljubeznivi ti upokojevci.

»Moj sin je tudi študiral gradbeništvo. Podjetje Zidar poznate? Saj sem vedela, da ga poznate, čeprav ga ni ne v časopisu, niti ne na televiziji. Reklame ne rabijo, gospodarijo pa pošteno. Moj sin je tam direktor. No ja, ni čisto direktor, nek šef je pa le. Boste še eno kavico? Kaj sploh sprašujem, seveda jo boste,« je bila prijazna.

Petnajsta kava.

»Gospa, dobro kavo kuhate. Tako dobre še pri Mercatorju nimajo,« sem se pošalil.

»Imate morda kos papirja? Naslov sem vam napisala. Ko boste doštudirali, se kar pri njemu oglasite. Službo dobite takoj, stanovanje pa malo poznej. Čez kak mesec bodo že za vas tudi kaj našli. Saj vendar gradijo stanovanja. Osnova ni posebno visoka, ampak po strani se dobro zasluži. Za penzijo to sicer ni kaj prida, boste pa za otroke lahko dobili študentske penzije.«

Moj Vinko sploh noče hiše. Trisobno stanovanje ima, na morju pa vikend. Ne vem, kaj imajo zadnji čas toliko proti vikendom. Čez teden dela in ob nedeljah se mu tudi prileže malo sonca in slane vode. Saj to ni luksuz, le za zdravje mu gre. Nekateri zlobni jeziki mu žugajo s komisijo. Kaj mu sploh morejo? Tiste naj pogledajo, ki imajo po dva vikenda in ki hodijo na Safari leve streljat. Avto ima res malo boljši, ampak to ni zaradi luksuza. Danes je toliko nesreč, da me je še v njegovem mercedesu strah...«

Kako sem se zaklepetala! Boste še eno kavico?«

Ko sem jo že pohvalil, kako dobro kavo kuha, sem moral še z dejanji potrditi svoje besede. »Pa naj bo,« sem zavzdihnil, jo na hitro spil in jo odkuril domov. Za danes mi je bilo dovolj tankih sten, vlažnega stropa, nemogočih sosedov, lene hišnice, mojih sinov, Vinkov, Jožetov, našega avta, sosedovega vikenda in te preklete draginje, ki so me pod odejo preganjali zaradi šestnajstih kav še pozno v noč.

Prijatelju pa sem povedal, da sem uradni točkovalec le takrat, kadar mi dobi delo nočnega čuvaja.

Marjan Drev

Objavljamo spored filmov, ki jih bomo gledali do 15. avgusta 1973.

Kino Union

Od 14. do 15. julija »RDECU RUBIN« danski barvni film.
 Od 16. do 18. julija »POZABLJENI REVOLVERAS« italijanski barvni film.
 Od 19. do 22. julija »SMRTNA PISTA« ameriški barvni film.
 Od 23. do 24. julija »DZEM SULTAN« turški barvni film.
 Od 25. do 29. julija »DAMA S KAMELJAMI« francoski film.
 Od 30. julija do 1. avgusta »AH, TA CRDOVITI AVTO« ameriški barvni film.
 Od 2. do 5. avgusta »DEZ DOLARJEV« italijanski barvni film.
 Od 6. do 8. avgusta »JOE... IN TO JE AMERIKA« ameriški barvni film.
 Od 9. do 12. avgusta »MOST PRI REMAGENU« ameriški barvni film.
 Od 13. do 15. avgusta »BALZAKOVE GRESNICE« nemški barvni film.

Kino Metropol

Od 13. do 16. julija »VOLKOVI PROTI VAMPIRJEV« ameriški barvni film.
 Od 17. do 19. julija »NEKOC JE BIL POLICAJ« francoski barvni film.
 Od 20. do 22. julija »OSEKA« jugoslovanski barvni film (ob 18,30 in 20,30 uri).
 Od 23. do 25. julija »ZLATO ZA POLGUMNE« ameriški barvni film (ob 16,30 uri).
 Od 26. do 27. julija »TIHOTAPCI ZLATA« japonsko-ameriški film.
 Od 28. do 29. julija »ONEMOGOCITE INSPEKTORJA STERLINGA« italijanski barvni film.
 Od 30. julija do 1. avgusta »PRIGISCE SVINCA« ameriški barvni film.
 Od 2. do 5. avgusta »TAJNI AGENT 101« japonski barvni film.
 Od 6. do 8. avgusta »DINAMIT ZA LADJO ROTTERDAM«.
 Od 9. do 12. avgusta »REVOLVERJI VELICASTNIH SEDEM« ameriški barvni film.
 Od 13. do 15. avgusta »DO — DES — KA — DEM« japonski barvni film.
 Od 16. do 18. avgusta »LETALISCE« ameriški barvni film.
 Od 19. do 21. avgusta »DIVJI MOZ« ameriški barvni film.

Kino Dom

Letni kino

Od 13. do 15. julija »VESELE PO-CITNICE« francoski barvni film.
 Od 16. do 17. julija »JEZDEC MASCHEVALE« ameriški barvni film.
 Od 18. do 19. julija »GOLOROKI SERIF« ameriški barvni film.
 Od 20. do 22. julija »MARPHYJEVA VOJNA« ameriški barvni film.
 Od 23. do 24. julija »PREGON ZA STO TISOC DOLARJEV« ameriško-italijanski barvni film.
 Od 25. do 27. julija »SREBRNA MASKA« ameriški barvni film.
 Od 28. do 29. julija »ZANDAR SE ZENI« francoski barvni film.
 Od 30. do 31. julija »DIABOLIK« francosko barvni film.
 Od 1. do 5. avgusta »BEN IN CHARLIE« italijanski barvni film.
 Od 6. do 7. avgusta »BOG ODPUSCA... JAZ NE« italijanski barvni film.
 Od 8. do 10. avgusta »ZA DOLAR VEC« italijanski barvni film.
 Od 11. do 12. avgusta »USODNI PLEN« francoski barvni film.
 Od 13. do 15. avgusta »KAPITAN NEMO IN PODVODNO MESTO« angleški barvni film.
 Predstave so vsak dan ob 16., 18. in 20. uri. Program objavljamo po podatkih Kino podjetja Celje in za spremembe ne odgovarjamo.

Strelci odlični četrti

Komisija za športno rekreacijo in oddih pri občinskem sindikalnem svetu je tudi letos organizirala tekmovanje v streljanju za sindikalno prvenstvo v konkurenci članov in članic. Tekmovanje je bilo na letnem strelišču rekreacijskega centra na Gričku, kjer se je pomerilo med sabo preko 250 tekmovalcev in tekmovalk, kar je vsekakor rekorden odziv č eupoštevamo, da so bile ekipe številčno omejene.

Naši dve izbrani ekipi sta na tem prvenstvu dosegli zavidljiv uspeh saj sta zasedli četrto mesto takoj za ekipami EMO, ZELEZARNE in LIBELE, ki pa imajo v svojih ekipah odlične posameznike ali celo celotno ekipo, ki uspešno nastopajo na raznih republiških tekmovanjih.

Za Cinkarno so streljali:

— **ČLANI:** ANDREJAS Martin 154 krogov od 200 možnih, KRAJC Ivan 156 krogov, POČIVALŠEK Ciril, 155 krogov, PEČNIK Maks 147 krogov, JONKE Franc 144 krogov, KRAMARIČ 140 krogov, skupaj so dosegli 896 krogov.

— **ČLANICE:** JERMA Marija 136 krogov od 200 možnih, CMAGER Cvetka 112 krogov, KRAJNC Irena 111 krogov, VLAGA Hilda 126 krogov,

skupaj so dosegli 485 krogov.

Vrstni red ekip:

ČLANI:

1. EMO 1015 krogov, 2. ZELEZARNA 984 krogov, 3. LIBELAL 927 krogov, 4. CINKARNA 896 krogov, 5. AERO 853 krogov, 6. AVTO CESTE 835 krogov, 7. ELEGANT 835 krogov, 8. METKA 817 krogov, 9. ZLATARNA 785 krogov, 10. PTT 780 krogov, 34. SDK 349 krogov.

ČLANICE:

1. ZELEZARNA 589 krogov, 2. EMO 574 krogov, 3. INGRAD 532 krogov, 4. CINKARNA 485 krogov, 5. METKA 458 krogov, 6. LJUB. BANKA 351 krogov, 7. KOVINOTEHNA 408 krogov, 8. AERO 378 krogov, 9. UJV 379 krogov, 10. SAVA ZAV. 372 krogov, 12. DPO 141 krogov.

NOGOMETASI ČETRTI V SPOMLADANSKEM DELU

V spomladanskem delu sindikalnega prvenstva v velikem nogometu se je naša ekipa uvrstila na četrto mesto s petimi odigranimi tekmami.

Z malce večjim trudom in borbenostjo pa bi naše moštvo lahko doseglo večji uspeh, saj je bilo na tekmi v Storah proti Zelezarni v stalni premoči, toda napadalcji niso izkoristili prednosti in tako izgubili s tesnim rezultatom 3 : 2.

Rezultati tekem:

KOVINOTEHNA : CINKARNA 3 : 1, CINKARNA : EMO 3 : 0, ZELEZARNA STORE : CINKARNA 3 : 2, CINKARNA : ZICNA 7 : 1, CINKARNA : KLIMA 6 : 1.

Lestvica I. lige spomladanski del odig. tekem gol razl.

		točk
1. Kovinotehna	6	29 : 5 12
2. Zelezarnica	6	23 : 16 10
3. EMO	6	18 : 10 8
4. Cinkarna	5	19 : 7 6
11. MERX	6	15 : 29 2

V jesenskem delu prvenstva pa morajo naši nogometašiigrati še z naslednjimi ekipami: ZELEZNICA, INGRAD, AERO, ZLATARNA in MERX.

NOVAKOVIC Milan, RAMPE Albin, ROT Rumica.

Odšli iz podjetja: VIDERSČAK Valent, DELIC Halid, STANKOVIC Nedeljko, SAMAJLOVIC Vladimir, NURIC Hussein, ZBILJSKI Vjekoslav, STANIC Richard, BOŽICEK Ivan, DOBRUN Jožef, JELEN Jožef, BEVC Nadan, DEMIR Dušan, SAPOLIC Todor, ČAJIČ Galib, ČOLOVIC Milivoj, ČUDEN Franc, BLAZIČ Nežka, GYRYEK Milan, RAKIČ Milan, ZEKŠ Alojz, PETROVIC Josip, MARTIC Marko, OMEROVIC Hasan.

Upokojeni so bili: ZALOŽNIK Ivan, PAVLIČ Ivan, LONČAR Ivan, HRIBAR Andrej.

V mesecu aprilu so prišli v podjetje: MARIN Marija, SKOBERNE Srečko, ZAGAR Marin, MULEJ Danijel, KLAKOČAR Leopoldina, RAJGEL Dani, MILOSEVIČ Miodrag, HUSKIC Ibro, KODELJA Jože, CALASAN Pavel, NIKOLIČ Maksim, TOPLIČANEC Hedvika, BRUMEC Branivoj, DJORDJEVIČ Tomislav, KUNEJ Mojca, VIDERGAR Magdalena, CANZEK Marija, AUBREHT Marjana, SUKA Ramadan, VAUPOTIČ Konrad, PERNEK Ivan, ZABUKOVSEK Stanko, GERSAK Ivan, MIJATOVIČ Dragomir, PERIČ Mihajlo, PETROVIČ Miroslav, NOVAK Zlata, MALGAJ Irena, CIZELJ Bernard, STOIMIROVIČ Miodrag, KOPSE Maks, MASTNAK Franc, PETROVIČ Ivan, VALANT Franc, PETEK Pavel, BREZOVSEK Ivan, BOŽIČ Cvijetko, VRBANCIC Izidor, VLAJKOVIČ Tomislav, VAUPOTIČ Jože, MRZLAK Ivan, HODAJ Hajrulah, GRACNER Silvo.

Odšli iz podjetja: PARFANT Vida, IRCIČ Hilda, STROS Davorin, IVANC Terezija, BRKIČ Branko, ČULUM Lazar, SAFIC Branko, GRACNER Franc, MRZLAK Ivan, LJUTOLI Sabit, PRETE MI Ilimi, GRONJEC Jakob, ACMAN Franciška, OSTOJIC Dragoljub, SPACAPAN Anton, KOVACIČ Zdravka, ROMIH Jožefa, VOLOVSEK Albin, ČERKEZ Suljo, KITIČ Zivorad, POLAJZER Janez, RATAJ Marija, RAMPE Albin, PLEVNİK Anica, PLEVNİK Hermina, MLINARIČ Danijel, SAVIČ Nedžo, VALANT Franc, RADOSAVLJEVIČ Milan, GROBELSEK Danijel.

Upokojeni so bili: URSIČ Ivanka, PODKRIŽNIK Alojz.

V JLA je odšel: ROS Viktor.

Umrl je: NIKOLIČ Gavro
 Poročila se je: URSIČ Marica

V mesecu maju so prišli v podjetje: KRAJSEK Marija, JERNEJČ Boris, PEKLIČ Janez, ODEP Viljem, MĻAKAR Janez, GAJIČ Zlatomir, KOSTIČ Ljubiša, PEVEC Jože, ZRIMSEK Milena, BORNSEK Kristina, PRELIČ Darinka, KARAHASANOVIČ Ramiz, MRZLAK Stefanija, SARLAH Drago, SUBERGER Ivan, KOROŠEČ Branko, LONČAR Rudolf, JAJCEVIČ Vinko, VUCKOVIČ Stojan, BOGATIN Milena, KOCIČ Hranišlav, ALASEVIČ Milan, STRAJNIČ Gorko, KOSIČ Dušana, PAVLINEC Jožefa, ACMAN Franciška, DREČNIK Slavica, HRŽICA Miroslav, SKORNIK Viljem, PRISTOVNIK Dominik, SPASOJEVIČ Milan, OVČAR Avgust, HUSENI Rusten, TADIČ Nikola, MESIČ Mujo, LAZOVIČ Slavoljub, IVANOVIČ Miladin, KAPUN Janez, TAHIRI Đafer, SULJA Bejtula, GASPERT Josip, PERNEK Stjepan, TUFEGDŽIČ Miroslav, ZERAK Martin, SKET Lado.

Odšli iz podjetja: LAVBIČ Janez, ROSER Tomislav, KOKOT Dušan, JANCIGAJ Janez, VIDAČKOVIČ Dušan, STANCER Jožefa, VIDERGAR Magdalena, HUSKIČ Ibro, RIKANOVIČ Milan, KLANEČEK Jožef, BUKVIČ Franc, KANTOR Dušan, TULIČ Enes, JORGANOVIČ Nedeljko, RIKANOVIČ Mika, KOLAR Božidar, BUGARSKI Vlasta, CVIČIČ Branko, JASAREVIČ Omer, JANKUČIČ Svetozar, PIKL Zlatko, MRZLAK Ivan, HAJRAJ Isuf, GASPERT Josip, VRBANIČ Izidor, RAMPE Srečko, TAFILAJ Cena, GRACNAR Silvo, BOŽIČ Rudolf, ZDOLSEK Rudolf, ČEH Mirko, HARI Ludvik, MAHOLIČ Ladislav, DRABINC Vladimir.

Upokojeni so bili: PERGER Vinko, MIKEK Anton, KERIN Amalija, PODKRIŽNIK Anton.

KADROVSKÉ VESTI

V mesecu marcu so prišli v podjetje: LANG Atila, ROMIH Jožica, SEDMINEK Marjan, MOKUS Mikloš, POPOVIČ Vida, COBOTIČ Nada, KENDA Nada, GUTENBERG Franc, SELER Franc, TOFANT Anton, KOKOT Dušan, SAFIC Branko, KUZMA Jožef, MEZMAR Mirko, MILENKOVIC Dragoslav, DUMITROVIC Luto, LERHER Franc, MARTINOVIC Dragoslav, PAVLIČ Josip, LUTOLI Sabit, PRETENI Ilimi, MARTIČ Marko, DROBN Alfonz, ULAGA Damjan, GROBLAR Miroslav, MARKOVIČ Anton, ZIBRET Vladislav, GRABROVEC Jurij, VRNJAK Mirko, VRBANCIC Milan, ZEKŠ Alojz, KATANCIČ Franc, HARI Ludvik, GYRYEK Milan, DROBINC Vladimir, VALANT Milan, DUCMAN Avgust, MEDVED Stanko, PETROVIC Josip, SERDINSEK Alojz, RANKOVIČ Radivoj, ČIRIČ Velibor, SAVIČ Vinko, PELIN Josip, SPOLJAR Boris, PECL Herman, PULKO Viktor, MIHOLIČ Ladislav, GOSAK Branko, OSTOJIC Dragoljub, TRIŠIČ Zivan, RAKIČ Miladin, ROMIH Franc, HABE Franc, NIKOLIČ Budimir, SVENSEK Adolf, TURK Alojz, VEČERIC Milko, STAUT Anton, PLAVČAK Jože, HAZIRI Tahir, TAFIJEJ Cena, KRIVEC Vincenc, KLANEČEK Jožef, OMEROCIČ Hasan, PORS Jože, HAMITI Redep, CESAREVIČ Radivoj, POPOVIČ Ljubomir, ČERKEZ Sulejman, RIKANOVIČ Milan, SALKIČ Sakib, AHNICEVIČ Ismet, EICIFOROVIC Radoslav, KITIČ Zivorad, IBRAHIMEFENDIČ Minka, ZDOLSEK Rudi, JAHIRI Gani, DELIČ Halid, BANIČ Jovan, ZELEZNIK Viktor, VODENICAR Svetoslav, RAMPRE Srečko, ČELIČ Zdravko, RIKANOVIČ Mika, SPASOJEVIČ Veljko, MARIČ Zarko, ČELIČ Obrad, ČAJIČ Glabi, ČULUM Lazar, JANICEVIČ Milan, MIHAJLOVIČ Dragan, SAMAJLOVIČ Vladimir, STOJNEV Eftim, JORGANOVIČ Nedeljko, GROBELNIK Franc, KELC Ivanka, KOVAČEVIČ Boško, PETROVIC Radomir, TUFEGŽIČ Simona,